

ΠΡΑΞΗ

IN-HERITAGE

Προσβάσιμη Φύση και Πολιτισμός-Αειφόρος Τουρισμός
(MIS:5050132)

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Π5.3.1-3 Διαδικασία χορήγησης Σήματος Πιστοποίησης “Χώρος φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς προσβάσιμος σε όλους”

Σύμβαση	Μεταξύ της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) και της ένωσης εταιριών «EUROPRACTIS - INFALIA», με ημερομηνία υπογραφής 10.08.2022, για την Πράξη «Προσβάσιμη φύση και πολιτισμός-Αειφόρος Τουρισμός» με ακρωνύμιο «IN-HERITAGE», η οποία εντάσσεται στο Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020 και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Τ.Π.Α.) και από Εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου
Υπηρεσία της Σύμβασης	2. Ανάπτυξη κοινών συστημάτων testing και σημάτων πιστοποίησης για «προσβάσιμους για όλους» χώρους φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς
Παραδοτέο της Πράξης	5.3.1: Κοινή Στρατηγική
Ημερομηνία παράδοσης	09.11.2022

ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Κεντρικά Γραφεία: Ελ. Βενιζέλου 236, Τ.Κ. 163 41, Ηλιούπολη

Τηλ.: +30 210 99 49 837

Email: esaea@otenet.gr

Ιστοσελίδα: www.esaea.gr

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

EUROPRACTIS μ.ΙΚΕ

Βέργας 4, Τ.Κ. 17673 Καλλιθέα, Αθήνα

Τηλ.: +30 210 82 10 895

Email: info@euro-praxis.com

Ιστοσελίδα: www.euro-praxis.com

INFALIA PC

ΒΕΠΕ Θεσσαλονίκης (κτίριο Γ2), Τ.Κ. 55535, Πυλαία
Θεσσαλονίκης

Τηλ.: +30 2310 365 180

Email: info@infalia.com

Ιστοσελίδα: www.infalia.com

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Ένθεση Παραδοτέου.....	4
Σχετικά με τη ζητούμενη Υπηρεσία	4
1 Το ζήτημα.....	6
2 Προετοιμασία.....	12
3 Διεξαγωγή των ελέγχων	14
3.1 Αξιολόγηση της σταθερότητας επιφάνειας κίνησης, στάσης και ελιγμών.....	16
3.2 Μέτρηση διαστάσεων και αποστάσεων	16
3.3 Υπολογισμός υψομετρικών διαφορών και κλίσεων.....	16
3.4 Έλεγχος για περιορισμένα πεδία όρασης	18
3.5 Έλεγχος χρωμάτων και αντιθέσεων.....	19
3.6 Έλεγχος για προσβάσιμες διεπαφές (ενδεικτικά)	19
3.7 Έλεγχος υλικού (hardware) και λογισμικού (software).....	20
3.8 Διαδικτυακοί τόποι, ιστοσελίδες, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και σχετικό περιεχόμενο που διατίθεται προς χρήση από το κοινό.....	21
3.9 Εφαρμογές που προορίζονται για χρήση μέσω κινητών και φορητών συσκευών 24	
3.10 Ηλεκτρονικά έγγραφα και λοιπό μη ενσωματωμένο περιεχόμενο.....	25
3.11 Έλεγχος έντυπων εκδόσεων	26
4 Επεξεργασία δεδομένων	28
5 Τεκμηρίωση	30
5.1 Έκθεση αξιολόγησης	30
5.2 Δήλωση προσβασιμότητας	31
5.2.1 Υπόδειγμα δήλωσης προσβασιμότητας.....	32
5.2.2 Συμπληρωματικό περιεχόμενο	33
5.3 Πληροφορίες/προφίλ προσβασιμότητας	33
5.4 Σήματος Πιστοποίησης.....	38

Εισαγωγή

Ένθεση Παραδοτέου

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, αποκαλούμενη στο εξής χάριν συντομίας «ΕΣΑμεΑ», σε συνέχεια Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών (ΑΔΑΜ 22PROC010570773 2022-05-18, Αρ. Πρωτ. 739/18.05.2022), ανέθεσε στην Ένωση Εταιριών «EUROPRACTIS - INFALIA» την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών για την υλοποίηση δράσεων της Πράξης **«Προσβάσιμη φύση και πολιτισμός-Αειφόρος Τουρισμός»** με ακρωνύμιο **«IN-HERITAGE»**, η οποία εντάσσεται στο Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας *Interreg Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020* και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Τ.Π.Α.) και από Εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου.

Σε συνέχεια της υπογραφής της Σύμβασης του Έργου, στις 10.08.2022, η Ομάδα Έργου του Αναδόχου ξεκίνησε τις εργασίες της, σύμφωνα με τη Σύμβαση, για την προετοιμασία του παρόντος Παραδοτέου.

Το παρόν Παραδοτέο εντάσσεται στην 2^η Υπηρεσία της Σύμβασης, με τίτλο *«Ανάπτυξη κοινών συστημάτων testing και σημάτων πιστοποίησης για «προσβάσιμους για όλους» χώρους φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς»*, η οποία εντάσσεται στο Παραδοτέο *«5.3.1 Κοινή Στρατηγική»* της Πράξης IN-HERITAGE.

Το παρόν φέρει τον πλήρη τίτλο *«Διαδικασία χορήγησης Σήματος Πιστοποίησης “Χώρος φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς προσβάσιμος σε όλους” (Αναφορά)»* και αποτελεί το δεύτερο στη σειρά Παραδοτέο της εν λόγω Υπηρεσίας, η οποία συνολικά περιλαμβάνει τρία (3) παραδοτέα:

- Π5.3.1-2** Κοινό Σύστημα Αξιολόγησης της προσβασιμότητας χώρων φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς
- Π5.3.1-3** Διαδικασία χορήγησης Σήματος Πιστοποίησης «Χώρος φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς προσβάσιμος σε όλους» [το παρόν παραδοτέο]
- Π5.3.1-4** Αποδελτίωση και απολογισμός της εκπαίδευσης επιθεωρητών και της πιλοτικής εφαρμογής πιστοποίησης σε χώρους φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των δήμων Ρεθύμνης, Αγίας Νάπας και Σωτήρας

Σχετικά με τη ζητούμενη Υπηρεσία

Η 2^η Υπηρεσία της Σύμβασης περιλαμβάνει, συνοπτικά, τις εξής ενέργειες:

- Ανάπτυξη ενός **«κοινού συστήματος αξιολόγησης»** της προσβασιμότητας χώρων κληρονομιάς (βλ.παραδοτέο Π5.3.1-2)

- Προσδιορισμό **διαδικασίας για τη χορήγηση κοινού σήματος πιστοποίησης** «Χώρος φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς προσβάσιμος σε όλους»
- **Εκπαίδευση** επιθεωρητών πιστοποίησης για την **πilotική εφαρμογή** απόδοσης του σήματος σε χώρους φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των Δήμων Ρεθύμνου, Αγίας Νάπας και Σωτήρας.

Ειδικότερα, αφορά στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου -και ελεγμένου στην πράξη- κοινού συστήματος αξιολόγησης της προσβασιμότητας των χώρων φυσικής κληρονομιάς (πάρκα, άλση, δάση, παραλίες) και πολιτιστικής κληρονομιάς (αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία), που θα υποστηρίζει τη χορήγηση από τρεις Δήμους σχετικού σήματος πιστοποίησης «Χώρος φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς προσβάσιμος σε όλους».

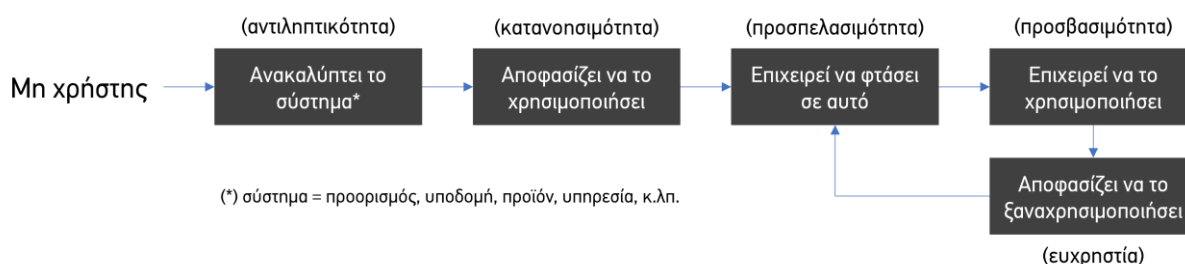
Η χορήγηση του σήματος θα διέπεται από συγκεκριμένη κοινή διαδικασία η οποία θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο υλοποίησης της παρούσας υπηρεσίας. Το σύστημα αυτό θα πρέπει να εφαρμοστεί πιλοτικά τουλάχιστον σε ένα (1) χώρο φυσικής κληρονομιάς και ένα (1) χώρο πολιτιστικής κληρονομιάς σε κάθε ένα από τους τρεις δήμους της Πράξης -συνολικά σε τρεις (3) χώρους φυσικής και τρεις (3) χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς, αφού προηγηθεί εκπαίδευση επιθεωρητών πιστοποίησης (στελέχη των τριών δήμων) σε θέματα προσβασιμότητας.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Σύμβασης, το σύστημα αξιολόγησης που θα αναπτυχθεί θα αξιολογεί όχι μόνο τις κτιριακές ή φυσικές υποδομές των χώρων αλλά και τις παρεχόμενες σε αυτούς υπηρεσίες (π.χ. ενημέρωση, πληροφόρηση κ.λπ.) και τις ισχύουσες διαδικασίες (π.χ. διαδικασία διαφυγής σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, διαδικασία παραπόνων κ.λπ.). Επίσης, το σύστημα αξιολόγησης θα βασιστεί στη σχετική εθνική (Κυπριακή και Ελληνική) και διεθνή (όπου η εθνική δεν καλύπτει τις ανάγκες) νομοθεσία, προδιαγραφές και πρότυπα.

Στη συνέχεια, μετά την ολοκλήρωση του ζητούμενου συστήματος, θα ακολουθήσει 4-ήμερη εκπαίδευση τουλάχιστον δώδεκα (12) επιθεωρητών πιστοποίησης εκ των στελεχών των τριών Δήμων, μέρος της οποίας θα αποτελεί η πιλοτική εφαρμογή του συστήματος αξιολόγησης στους έξι προαναφερόμενους χώρους που θα επιλεγούν.

1 Το ζήτημα

Η «εμπειρία χρήστη» για ένα άτομο με αναπηρία (ή άλλο εμποδιζόμενο άτομο) θεωρείται «ολοκληρωμένη» και «σε ίση βάση με τους υπόλοιπους», όταν οι επιλογές, τα ερεθίσματα, οι πληροφορίες, τα μηνύματα και οι υπηρεσίες που προσφέρονται στους τελικούς χρήστες γίνονται πλήρως διαθέσιμα και στο άτομο με αναπηρία, χωρίς να αλλοιώνονται αδικαιολόγητα κρίσιμα ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως είναι η αντιληπτικότητα, η κατανοησιμότητα, η προσπελασιμότητα, η προσβασιμότητα και η ευχρηστία.

Με τον όρο «**αντιληπτικότητα**» (αγγλ. perceivability) νοείται η δυνατότητα να αντιληφθεί ο χρήστης καθετί που απευθύνεται σε αυτόν, έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Αφορά το πρώτο στάδιο αναφέρεται στον βαθμό στον οποίο η ύπαρξη ενός συστήματος είναι έκδηλη και γίνεται γνωστή σε μη χρήστες.

Επιπλέον της τυχαίας ανακάλυψης ενός συστήματος από έναν χρήστη, προφανώς, η «τοποθέτηση» του συστήματος σε σχέση με τη θέση και τη γωνία θέασης του χρήστη είναι ένας σημαντικός παράγοντας.

Για αυτό, στην ουσία κυρίαρχη σημασία έχει το κανάλι στο οποίο «εκπέμπει» το σύστημα.

Σε κάθε περίπτωση, η αντιληπτικότητα (ορατότητα) ενός συστήματος μπορεί να ενισχυθεί σημαντικά, π.χ. μέσω στρατηγικών δημοσιότητας (δηλ. ενίσχυση της προβολής) του παρόχου τους συστήματος (κατάλληλη σήμανση, ανακοινώσεις, βελτιστοποίηση για τις μηχανές αναζήτησης, κλπ.).

Με άλλα λόγια, σε σχέση με αυτό το χαρακτηριστικό θα πρέπει κανείς να αξιολογήσει, πάντα σε σχέση με το προφίλ του χρήστη και το πλαίσιο χρήσης: (α) την καταλληλότητα της θέσης του συστήματος ή/και των μέσων διάχυσής του σε σχέση με τον χρήστη-στόχο, (β) την καταλληλότητα του μέσου με το οποίο η ύπαρξη του συστήματος επικοινωνείται στους χρήστες-στόχο.

Με τον όρο «**κατανοησιμότητα**» (αγγλ. understandability) νοείται η δυνατότητα να κατανοήσει ο χρήστης καθετί που απευθύνεται σε αυτόν, ερμηνεύοντας αποτελεσματικά τι εξυπηρετεί αυτό και πώς μπορεί να το προσεγγίσει και χρησιμοποιήσει.

Στην ουσία αφορά στην εκλαμβάνουσα χρησιμότητα και την εκλαμβάνουσα ευκολία πρόσβασης & χρήσης.

Αυτές σχετίζονται με τον σχηματισμό της πρόθεσης και τον προσδιορισμό της ενέργειας, και συγκεκριμένα με τις πληροφορίες για το σύστημα που γίνονται διαθέσιμες στον χρήστη και ακολούθως με τον βαθμό στον οποίο το σύστημα φαίνεται με βάση αυτές να είναι κατάλληλο σε σχέση με τους στόχους και τις ανάγκες του χρήστη.

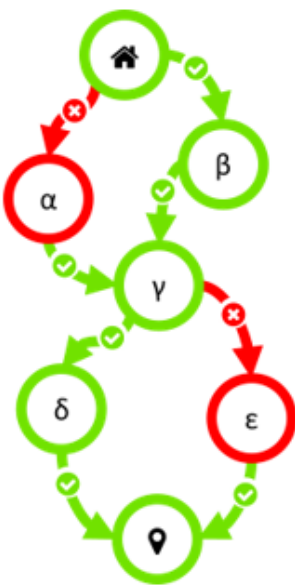
Περιλαμβάνει επίσης μια ποικιλία από στοιχεία, όπως η εκτιμώμενη προστιθέμενη αξία (π.χ. αύξηση του κύρους και της κοινωνικής αποδοχής από τη χρήση του), η εκτιμώμενη απώλεια ή εξοικονόμηση χρόνου και κόστους από τη χρήση του συστήματος, κλπ.

Ο όρος η «**προσπελασιμότητα**» (αγγλ. approachability), αν και παρόμοιος με τον όρο «προσβασιμότητα», ουσιαστικά διαφέρει από τεχνική άποψη.

Ένα περιβάλλον ή ένα στοιχείο του περιβάλλοντος προσδιορίζεται ως «προσπελάσιμο», όταν προσφέρεται στον χρήστη η δυνατότητα να το προσεγγίσει* (να φτάσει σε θέση να ξεκινήσει τη χρήση) και να απομακρυνθεί από αυτό (να φύγει μετά τη χρήση), χωρίς να συναντήσει εμπόδια.

(*). Σε αντιπαράθεση με τη προσβασιμότητα που αφορά στη δυνατότητα να το χρησιμοποιήσει.

Για παράδειγμα ένας ανελκυστήρας σε ένα κτίριο μπορεί να είναι προσπελάσιμος για ένα άτομο με αναπηρικό αμαξίδιο (πχ. δεν υπάρχουν σκαλιά που να εμποδίζουν να φτάσει σε αυτό), και ταυτόχρονα μπορεί να μην είναι προσβάσιμος για το άτομο αυτό (π.χ. το άνοιγμα της πόρτας δεν επιτρέπει την είσοδό του στον θάλαμο ή δεν επαρκούν οι εσωτερικές διαστάσεις).

Παράδειγμα: Προσπελασιμότητα ενός δωματίου ξενοδοχείου για χρήστη με αναπηρικό αμαξίδιο

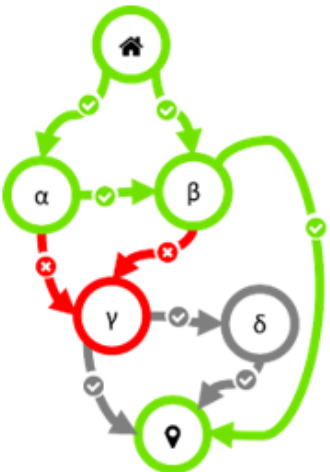
Στο διπλανό σχήμα: 🏠 είναι η αφετηρία (π.χ. το parking του ξενοδοχείου), τα βέλη είναι οι διαθέσιμες διαδρομές που μπορεί να ακολουθήσει ο χρήστης για να φτάσει στα ενδιάμεσα κομβικά σημεία **α** (η κεντρική είσοδος στο κτίριο), **β** (η δευτερεύουσα είσοδος στο κτίριο), **γ** (η reception), **δ** (ο ανελκυστήρας) και **ε** (οι σκάλες), τα σύμβολα ✓ και ✗ υποδηλώνουν την ύπαρξη ή μη εμποδίων, και 📍 είναι ο «τερματισμός» (δηλ. η είσοδος στο δωμάτιο).

Σε αυτό το παράδειγμα, ο χρήστης συναντά εμπόδιο (π.χ. σκαλοπάτια ή στενή πόρτα) στην κεντρική είσοδο (α). Μπορεί όμως να κάνει χρήση της δευτερεύουσας εισόδου (β) και στη συνέχεια να περάσει από τη reception για να πάρει το κλειδί (γ) χωρίς να συναντήσει εμπόδια. Από εκεί έχει την επιλογή να πάει από τις σκάλες (ε) ή να χρησιμοποιήσει τον προσβάσιμο ανελκυστήρα (δ) ώστε να φτάσει στον όροφο που είναι το δωμάτιό του. Και από την έξοδο του ανελκυστήρα μέχρι το δωμάτιό του (📍) δεν συναντά εμπόδια.

Επομένως, αφού υπάρχει τουλάχιστον μια διαδρομή (η 🏠 > β > γ > δ > 📍) η οποία είναι χωρίς εμπόδια, το δωμάτιο είναι **προσπελάσιμο** για τον χρήστη του παραδείγματος.

Με τον όρο «προσβασιμότητα» (αγγλ. accessibility) αναφερόμαστε στο χαρακτηριστικό ενός περιβάλλοντος που διασφαλίζει την ελευθερία επιλογών σε ίση βάση για όλους και την ολοκλήρωση της όποιας επιθυμητής χρήσης του χωρίς εμπόδια και με τρόπο αυτόνομο, αξιοπρεπή και ασφαλή.

Παράδειγμα: Προσβασιμότητα WC για χρήστη με αναπηρικό αμαξίδιο

Στο παράδειγμα στο διπλανό σχήμα: 🏠 είναι η αφετηρία (π.χ. η είσοδος στο WC), τα βέλη είναι οι πιθανές ενδιάμεσες ενέργειες του χρήστη (βήματα) για την ολοκλήρωση των επιμέρους χρήσεων **α** (χρήση του διακόπτη για το φως), **β** (χρήση της λεκάνης), **γ** (χρήση του νιπτήρα), **δ** (χρήση της συσκευής στεγνώματος των χεριών), τα σύμβολα ✓ και ✗ υποδηλώνουν την ύπαρξη ή μη εμποδίων, και 📍 είναι η «έξοδος» μετά την ολοκληρωμένη χρήση.

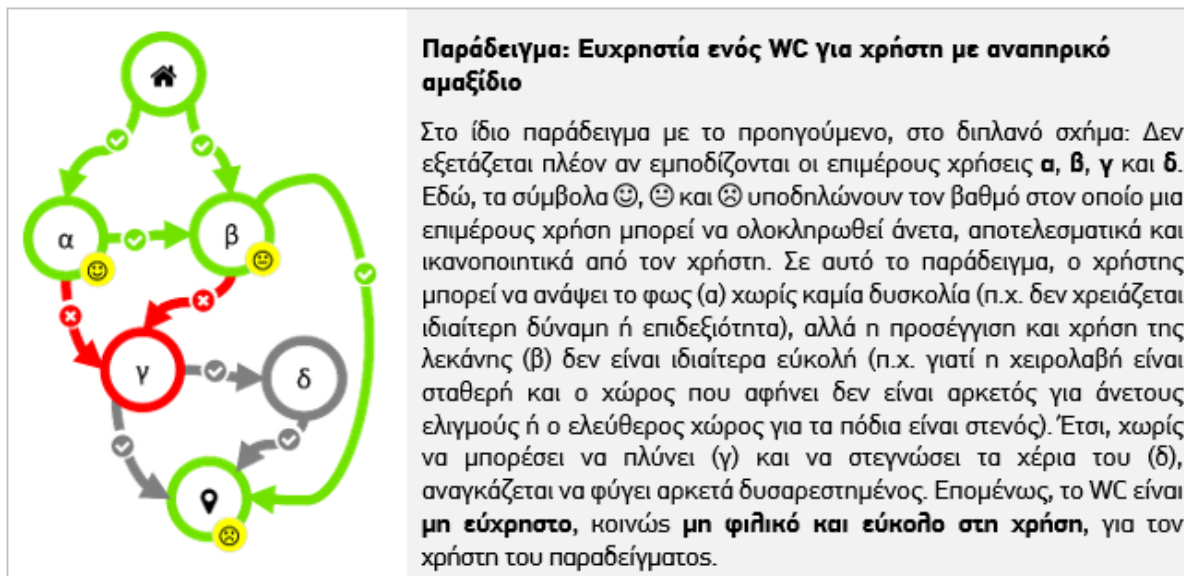
Σε αυτό το παράδειγμα, ο χρήστης δεν συναντά εμπόδια (π.χ. διακόπτης πολύ ψηλά από το έδαφος) για να ανάψει το φως (α) και μπορεί να προσεγγίσει και να χρησιμοποιήσει τη λεκάνη του WC (β). Εντούτοις, εμποδίζεται (π.χ. λόγω ύψους, θέσης, ή άλλων χαρακτηριστικών) να χρησιμοποιήσει τον νιπτήρα (γ). Παρότι δεν συναντά εμπόδια στη χρήση της συσκευής στεγνώματος των χεριών (δ), επί της ουσίας και η χρήση αυτή έχει ακυρωθεί λόγω του ότι δεν μπόρεσε να πλύνει τα χέρια του στο προηγούμενο βήμα.

Επομένως, αφού η χρήση δεν δύναται να είναι ολοκληρωμένη και περιορίζεται στην ακολουθία (🏠 > α) > β > 📍, το WC είναι **μη προσβάσιμο** για τον χρήστη του παραδείγματος.

Με τον όρο «ευχρηστία» (αγγλ. usability) αναφερόμαστε στο χαρακτηριστικό ενός περιβάλλοντος ή στο χαρακτηριστικό ενός στοιχείου σε ένα περιβάλλον που διασφαλίζει την ολοκλήρωση της επιθυμητής χρήσης του με τρόπο άνετο, αποτελεσματικό και ικανοποιητικό.

Σε αντίθεση με την προσβασιμότητα και την προσπελασιμότητα, που είναι αντικειμενικές έννοιες (βασίζονται σε γεγονότα) και λαμβάνουν δυαδικές τιμές (true-false), ευχρηστία είναι υποκειμενική έννοια (βασίζεται σε γνώμη) και κλιμακούμενη (δηλ. μπορεί να αξιολογηθεί από τον χρήστη σε μια κλίμακα π.χ. από το 1 έως το 10).

i Μια ακόμα σημαντική διαπίστωση, σύμφωνα και τους παραπάνω τεχνικούς ορισμούς, είναι ότι η **προσπελασιμότητα** και η **προσβασιμότητα** **θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως απόλυτες προϋποθέσεις για τη χρήση**. Βέβαια, από εκεί και πέρα, τίθεται το ζήτημα της **ευχρηστίας**.

Στο προηγούμενο παραδοτέο της Σύμβασης (Π5.3.1-2: Κοινό Σύστημα Αξιολόγησης της προσβασιμότητας χώρων φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς (συνοπτική αναφορά και φύλλα ελέγχου/ερωτηματολόγια - εφεξής «Σύστημα Αξιολόγησης IN-Heritage»), παρουσιάστηκαν οι σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για την διασφάλιση της συμπερίληψης των εμποδιζόμενων ατόμων σε σχέση με την πρόσβαση σε χώρους φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς καθώς και ένα σύστημα από φύλλα ελέγχου για την αξιολόγηση τέτοιων χώρων το οποίο έχει ως κύριο στόχο να αποτελέσει ένα χρήσιμο και πρακτικό εργαλείο στα χέρια των αρμοδίων φορέων διαχείρισης και προβολής τέτοιων υποδομών φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς ώστε να μπορούν:

- να **κατανοούν τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες** των *εμποδιζόμενων επισκεπτών*,
- να **σχεδιάζουν συμπεριληπτικές υποδομές και υπηρεσίες** στους χώρους ευθύνης τους, ώστε η επίσκεψη σε αυτούς να είναι εφικτή και ικανοποιητική για το μεγαλύτερο δυνατό εύρος *εμποδιζόμενων επισκεπτών*, και
- να **αξιολογούν υφιστάμενους χώρους φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς** (υποδομές και υπηρεσίες), ώστε (α) να διαμορφώνουν προτάσεις για βελτιωτικές παρεμβάσεις.

Σε αυτό το Παραδοτέο παρουσιάζονται τεχνικές και πρακτικά εργαλεία τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να υποστηρίξουν:

- τη διαδικασία του **ελέγχου πόρων φυσικής/πολιτιστικής κληρονομιάς** και της ετοιμασίας τους σχετικού «Προφίλ προσβασιμότητας» με άρτια πληροφόρηση για δυνητικούς/ενδιαφερόμενους επισκέπτες του εκάστοτε χώρου, ώστε να αποδίδεται στον χώρο το νέο Σήμα «In-Heritage: Χώρος

φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς προσβάσιμος σε όλους» με την αρμόζουσα διαβάθμιση.

Ειδικότερα, παρουσιάζονται τεχνικές και εργαλεία για τις εξής διεργασίες:

- α. **Προετοιμασία-προγραμματισμός**, δηλ. την αρχική συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών για τον σχεδιασμό και γενικότερα την προετοιμασία των ελέγχων, όπως γενικές πληροφορίες για τη θέση, τον χαρακτήρα, το περιεχόμενο και τον φορέα διαχείρισης της περιοχής/διαδρομής, το κίνητρο και τους στόχους της αξιολόγησης, τυχόν περιορισμούς κ.λπ.
- β. **Εκπόνηση των ελέγχων**, δηλ. τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων σχετικά με τις συνθήκες πρόσβασης και χρήσης της περιοχής/διαδρομής από διάφορους τύπους επισκεπτών με μειωμένη κινητικότητα, όπως μετρήσεις και στοιχεία που καταγράφουν οι αξιολογητές, συνεντεύξεις, φωτογραφίες κ.λπ.
- γ. **Επεξεργασία δεδομένων και αναφορά ευρημάτων**, δηλ. την οργάνωση και ανάλυση των δεδομένων και την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με εμπόδια, ελλείψεις, δυσκολίες, κινδύνους κ.λπ. που υφίστανται στην περιοχή/διαδρομή για διάφορους τύπους επισκεπτών με μειωμένη κινητικότητα, καθώς και τη συγκεντρωτική παρουσίαση αυτών.
- δ. **Λήψη αποφάσεων**, δηλ. την ιεράρχηση των καταγεγραμμένων ζητημάτων και τη διαμόρφωση προτάσεων αντιμετώπισής τους, καθώς και τη σύνθεση ολοκληρωμένων πλάνων εργασιών και ενδεδειγμένων μέτρων για τη βελτίωση και την ενίσχυση της επισκεψιμότητας της περιοχής.
- ε. **Δημιουργία χρηστικών περιγραφών για τις ομάδες-στόχο**, δηλ. τη συλλογή συμπληρωματικών δεδομένων και πληροφοριών (π.χ. επιπλέον φωτογραφίες και βίντεο, πληροφορίες σχετικά με άλλα αξιοθέατα και ενδιαφέροντα κοντά στην περιοχή κ.ά.), καθώς και την παραγωγή χρηστικού πληροφοριακού υλικού («προφίλ προσβασιμότητας») για τους ενδιαφερόμενους επισκέπτες με μειωμένη κινητικότητα που τους διευκολύνει πριν ή/και κατά την επίσκεψή τους να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν τις επιλογές που τους προσφέρονται, καθώς και να ενεργήσουν/προετοιμαστούν αναλόγως.

Οι τεχνικές και τα εργαλεία αυτά σχεδιάστηκαν με τρόπο ώστε να:

- συνιστούν ένα ενιαίο, ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης για πόρους φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς,
- εξυπηρετούν την αξιολόγηση μιας σειράς χαρακτηριστικών και παραγόντων που επηρεάζουν την επισκεψιμότητα και την εμπειρία της επίσκεψης διαφόρων κατηγοριών επισκεπτών με μειωμένη κινητικότητα και όχι μόνο

της προσβασιμότητας ή της συμμόρφωσης με υφιστάμενες οδηγίες και κανονισμούς,

- μπορούν να χρησιμοποιηθούν εύκολα στην πράξη, από ελεγκτές με διάφορα υπόβαθρα και χωρίς να προ-απαιτείται ιδιαίτερη εμπειρία ή βαθιά γνώση σε ζητήματα αναπηρίας, προσβασιμότητας ή τεχνικές αξιολόγησης για άτομα με αναπηρία κ.λπ.,
- μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από το ίδιο το προσωπικό των φορέων, στο πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης (αγγλ. *self-evaluation*) και χωρίς να είναι υποχρεωτική η εμπλοκή αντιπροσωπευτικών/πραγματικών χρηστών (αγγλ. *user testing*),
- είναι εύκολα στη χρήση, χωρίς δυσανάλογο κόστος από άποψη χρόνου, απαραίτητων πόρων ή εξοπλισμό,
- βοηθούν στον εντοπισμό και στην ανάδειξη όχι μόνο προβλημάτων, αλλά και θετικών στοιχείων που κρίνονται σημαντικά τόσο για την αξιοποίησή τους στο πλαίσιο της προβολής, όσο και για τη διαφύλαξή τους σε περιπτώσεις μελλοντικών ανασχεδιασμών και συμπληρωματικών παρεμβάσεων.

Υπό το πρίσμα των παραπάνω, η προτεινόμενη μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί και αποκλειστικά από ένα άτομο (ο αποκαλούμενος «*Επιθεωρητής*»). Παρόλα αυτά, σε γενικές γραμμές προτείνεται η σύσταση ολιγομελούς ομάδας, τουλάχιστον τριών (3) επιθεωρητών, οι οποίοι θα εργαστούν συλλογικά προκειμένου να επιτευχθούν πιο αντικειμενικά και αξιόπιστα αποτελέσματα και πιο γρήγορα (π.χ. σε πέντε με δέκα ημέρες, ανάλογα με το εύρος της περιοχής/διαδρομής και το επιθυμητό “βάθος” της αξιολόγησης). Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να ορισθεί εξ αρχής ένα άτομο ως *Επικεφαλής Επιθεωρητής* (αγγλ. *Lead Inspector*).

Η διαδικασία των ελέγχων περιλαμβάνει δύο (2) φάσεις:

- τη φάση της «**Προετοιμασίας**» (αγγλ. *Set-up phase*) και
- τη φάση της «**Επιθεώρησης**» (αγγλ. *Inspection phase*).

Στη συνέχεια, ανάλογα και με τους στόχους της αξιολόγησης, προβλέπονται δύο (2) επιπλέον φάσεις:

- η φάση της «**Επεξεργασίας δεδομένων-Λήψης αποφάσεων-Αναφοράς**» (αγγλ. *Data analysis –Decision making-Reporting phase*) και
- η φάση της «**Τεκμηρίωσης**» (αγγλ. *Documentation phase*).

2 Προετοιμασία

Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την εφαρμογή του προτεινόμενου συστήματος αξιολόγησης αφορούν στη συγκέντρωση και καταγραφή πληροφοριών σχετικά με τους στόχους, το πλαίσιο και το αντικείμενο της αξιολόγησης, με ιδιαίτερη έμφαση στην προσεκτική καταγραφή των επιμέρους στοιχείων της προς εξέταση περιοχής/διαδρομής. Ως εργαλεία για τη διευκόλυνση της συλλογής των παραπάνω, έχουν δημιουργηθεί οι εξής *φόρμες* «αρχικοποίησης» (βλ. *παραδοτέο Π5.3.1-2*):

- Φόρμα A1. Πλαίσιο αξιολόγησης
- Φόρμα A2. Ατομικό προφίλ επιθεωρητή
- Φόρμα A3. Συλλογικό προφίλ της ομάδας επιθεώρησης
- Φόρμα A4. Πληροφορίες για την περιοχή/διαδρομή

Αρχικά, στη **Φόρμα A1** καταγράφονται τα βασικά στοιχεία της αξιολόγησης, όπως το όνομα της περιοχής/διαδρομής που πρέπει να αξιολογηθεί, η περίοδος διεξαγωγής της αξιολόγησης, οι στόχοι και ο τύπος των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, ο φορέας/οργανισμός που έχει την ευθύνη διαχείρισης της περιοχής/διαδρομής, ο φορέας για λογαριασμό του οποίου γίνεται η αξιολόγηση, ο φορέας που διενεργεί τον έλεγχο κ.λπ. Στη συνέχεια, χρησιμοποιείται από κάθε μέλος της ομάδας επιθεωρητών η **Φόρμα A2¹** ως ερωτηματολόγιο για να αποτυπωθεί η επαγγελματική εμπειρογνωμοσύνη τους, καθώς και το επίπεδο εξοικείωσής τους με την υπό εξέταση περιοχή/διαδρομή, τις τεχνικές και τις έννοιες της αξιολόγησης, τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται στο περιβάλλον κ.λπ. Οι ατομικές αυτές πληροφορίες συνοψίζονται στη συνέχεια με τη χρήση της **Φόρμας A3**, ώστε να αξιοποιηθούν μετέπειτα στη φάση της τεκμηρίωσης. Το επόμενο στάδιο της προετοιμασίας αποσκοπεί στην περιγραφή και οριοθέτηση της υπό αξιολόγηση περιοχής/διαδρομής (δηλ. του αντικειμένου της αξιολόγησης) μέσω της **Φόρμας A4**. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην καταγραφή όλων των επιμέρους στοιχείων της υπό εξέταση περιοχής/ διαδρομής τα οποία χρήζουν ελέγχου, ώστε να διασφαλισθεί η πληρότητα της αξιολόγησης.

Μετά την ολοκλήρωση της συλλογής πληροφοριών με τη χρήση των Φορμών A1-A4 και προκειμένου να ξεκινήσει η επόμενη φάση (δηλ. να ξεκινήσουν οι έλεγχοι και οι επιτόπιες αυτοψίες), θα πρέπει:

- να προετοιμασθούν (π.χ. να παραχθούν τα επιμέρους αντίτυπα και να συμπληρωθούν τα εισαγωγικά τους τμήματα) τα απαραίτητα αντίγραφα των **Φύλλων Ελέγχου B1-B10** » (βλ. *παραδοτέο Π5.3.1-2*) και στη συνέχεια να

¹ **Σημείωση:** Σε περίπτωση που ο έλεγχος διεξάγεται από ένα μόνο άτομο, η χρήση της Φόρμας A2 παραλείπεται.

αναπαραχθούν (π.χ. να εκτυπωθούν) και να διαμοιραστούν στους επιθεωρητές αναλόγως,

- σε περίπτωση ομάδας επιθεωρητών, να υπάρξει συντονισμένη κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων (π.χ. επιλογή σημείων εκκίνησης, προσδιορισμός ζωνών αρμοδιότητας, εφόσον πρόκειται για μεγάλη περιοχή και ανάγκη κατάτμησης κ.λπ.),
- να υπάρξει ενημέρωση και η όποια απαραίτητη εκπαίδευση όλων των επιθεωρητών, ώστε να διασφαλισθεί ότι γνωρίζουν και κατανοούν πώς πρέπει να γίνονται οι έλεγχοι, πώς συμπληρώνεται το κάθε είδος φύλλου ελέγχου και πού υποβάλλονται και πώς ελέγχονται τα συμπληρωμένα φύλλα, και
- να προμηθευτούν οι επιθεωρητές εργαλεία και μέσα για τις ζητούμενες μετρήσεις (δηλ. χάρτες σε μικρή και μεγάλη κλίμακα, π.χ. 1:5000, 1:500, 1:200, μηχανές λήψης φωτογραφιών ή/και βίντεο, όργανα μετρήσεων κ.λπ.) και να εκπαιδευτούν αναλόγως σε τεχνικές μετρήσεων.

3 Διεξαγωγή των ελέγχων

Η εκπόνηση των ελέγχων γίνεται κυρίως μέσω των φύλλων ελέγχου της συμμόρφωσης με τις τεχνικές προδιαγραφές, οδηγίες, πρότυπα, καλές πρακτικές κ.λπ. που περιλαμβάνονται στο «**Πρώτο Μέρος**» του Οδηγού. Συγκεκριμένα, κάθε επιθεωρητής (με τους τυχόν βοηθούς του), ακολουθώντας τις οδηγίες που περιλαμβάνονται στα φύλλα ελέγχου, θα πρέπει να διατρέξει την περιοχή/διαδρομή, επιθεωρώντας σχολαστικά τα διάφορα στοιχεία της με βάση τις *ερωτήσεις ελέγχου* (αγγλ. *checkpoints*) που περιλαμβάνονται στα φύλλα ελέγχου.

Σημείωση: Τα προβλήματα εμφανίζονται κυρίως με τέσσερις τρόπους:

- α. σε ένα μοναδικό σημείο (π.χ. μη συμμόρφωση με προδιαγραφές),
- β. σε δύο ή παραπάνω σημεία, τα οποία πρέπει να συγκριθούν για να εντοπιστεί το σφάλμα,
- γ. ως ένα πρόβλημα που αφορά συνολικά τη δομή-ροή και τέλος
- δ. ως κάτι που λείπει και θα έπρεπε να είχε συμπεριληφθεί (**Σημείωση:** *πρόκειται για περιπτώσεις που γενικά είναι δύσκολο να εντοπισθούν και χρειάζεται περισσότερη προσοχή και σχολαστικότητα*).

Για τον λόγο αυτό, καλό θα ήταν σε κάθε στοιχείο (μονοπάτι, κτίριο, περιοχή δραστηριοτήτων κ.λπ.) να πραγματοποιούνται τρία (3) τουλάχιστον περάσματα (συμπληρώνοντας κάθε φορά παράλληλα τα ανάλογα φύλλα):

1. στο πρώτο πέραςμα λαμβάνεται μια συνολική εικόνα για την περιοχή/διαδρομή, καθώς και γενικά για τις επιλογές και τα χαρακτηριστικά που περιλαμβάνονται σε αυτή,
2. στο δεύτερο πέραςμα οι έλεγχοι επικεντρώνονται, βήμα-βήμα, σε επιμέρους στοιχεία/σημεία,
3. τέλος, στο τρίτο πέραςμα αναζητούνται τυχόν προβλήματα που δε διαγνώστηκαν στα προηγούμενα περάσματα (π.χ. προβλήματα συνοχής, προβλήματα επικαιροποίησης, τυχόν κενά κ.λπ.).

Τα φύλλα ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί και τα οποία θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τα στοιχεία που έχουν συμπληρωθεί κατά την αρχικοποίηση στη Φόρμα A4 είναι τα εξής:

- Φύλλο ελέγχου B1. Αρμόδιος φορέας (BOD)
- Φύλλο ελέγχου B2. Σημείο εισόδου/εξόδου (ENT)
- Φύλλο ελέγχου B3. Μονοπάτι (PTH)
- Φύλλο ελέγχου B4. Κόμβος (CRO)
- Φύλλο ελέγχου B5. Υποδομή-Εγκατάσταση (BLD)
- Φύλλο ελέγχου B6. Σημείο δραστηριοτήτων (ACT)

- Φύλλο ελέγχου B7. Υπηρεσίες (SRV)
- Φύλλο ελέγχου B8. Μέσα πληροφόρησης/εξυπηρέτησης (MED)
- Φύλλο ελέγχου B9. Εξοπλισμοί-εξυπηρετήσεις (EQP)
- Φύλλο ελέγχου B10. Σήμανση (SGN)

Γενικά, προτείνεται να ελέγχονται με τη σειρά:

- οι αρμόδιοι φορείς (BOD),
- τα σημεία εισόδου/εξόδου (ENT),
- τα μονοπάτια (PTH), το ένα μετά το άλλο και διεξοδικά με την εξής σειρά: το ελεύθερο πλάτος και ύψος κίνησης γενικά, οι κλίσεις των επιφανειών, η ύπαρξη τυχόν προεξοχόντων εμποδίων, τυχόν σημεία ανάπαυσης και ελιγμών και στενά περάσματα, οι επιφάνειες κίνησης, η σήμανση (SGN), τυχόν συνδεδεμένοι εξοπλισμοί (EQP) και μέσα (MED), τυχόν συνδεδεμένα κτίρια (BLD) και σημεία δραστηριοτήτων (ACT), συνδεδεμένοι κόμβοι (CRO) και τέλος
- τυχόν υπηρεσίες (SRV).

Εν γένει, δεν απαιτείται από τους επιθεωρητές να γνωρίζουν/θυμούνται συγκεκριμένες ζητούμενες προδιαγραφές για τα επιμέρους στοιχεία, αφού αυτές εμπεριέχονται στις ερωτήσεις στα φύλλα ελέγχου. Ωστόσο, καλό είναι οι επιθεωρητές να έχουν αναγνώσει προηγουμένως το παραδοτέο Π5.3.1-2 της Σύμβασης και να μπορούν εύκολα να ανατρέξουν σε αυτό (π.χ. σε συγκεκριμένες προδιαγραφές), όπου και αν χρειαστεί κατά τη διάρκεια των ελέγχων.

Προκειμένου να ολοκληρωθούν οι διάφοροι έλεγχοι που περιλαμβάνονται στο «Σύστημα αξιολόγησης προσβασιμότητας διαδρομών στη φύση», ο ελεγκτής καλείται σε διάφορες φάσεις να εκτελέσει συγκεκριμένες μετρήσεις, οι οποίες στα φύλλα ελέγχου επισημαίνονται με το εικονίδιο . Αν και υπάρχουν διάφοροι τρόποι, τεχνικές και όργανα τα οποία είναι διαθέσιμα² και μπορεί να επιλέξει κανείς, παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά κάποιες πρακτικές, χαμηλού κόστους, λύσεις.

Επίσης, συνιστάται κατά την αυτοψία η λήψη πολλών φωτογραφιών επί τόπου που θα επιτρέψουν -κατά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης στο γραφείο- την ορθή εκτίμηση των καταστάσεων που αποτυπώνονται στα φύλλα ελέγχου. Στα φύλλα ελέγχου, όπου κρίνεται χρήσιμο ο ελεγκτής να συλλέξει κατάλληλες³ φωτογραφίες, αναγράφεται ως υπενθύμιση το εικονίδιο .

² Π.χ. συνιστάται η ανάγνωση του σχετικού οδηγού που έχει εκδώσει το visitbritain: “How to take accurate measurements for your Accessibility Guide”. Διαθέσιμος στη διεύθυνση: <https://www.accessibilityguides.org/sites/default/files/pictures/How-to-take-accurate-measurements-for-your-accessibility-guide3.pdf>

³ Συνιστάται η ανάγνωση αντίστοιχου σχετικού οδηγού που έχει εκδώσει το visitbritain: “Photography Guide”. Διαθέσιμος στη διεύθυνση:

3.1 Αξιολόγηση της σταθερότητας επιφάνειας κίνησης, στάσης και ελιγμών

Προκειμένου να εκτιμηθεί αν μια επιφάνεια είναι σταθερή και συνεκτική (σκληρή), θα πρέπει να απαντώνται θετικά οι εξής δυο ερωτήσεις:

- Μπορεί ένα άτομο με ποδήλατο με κανονικά/λεπτά λάστιχα⁴ να διαπεράσει την επιφάνεια χωρίς να χαράξει ίχνη, δηλ. «ροδιές»;
- Μπορεί ένα παιδικό καροτσάκι⁵ (από τα μικρά/αναδιπλούμενα) με μικρό παιδί να οδηγηθεί (σπρωχτεί/στρίψει) εύκολα πάνω στην επιφάνεια και χωρίς να χαράξει ίχνη, δηλ. «ροδιές»;

Σημείωση: Αν και η μέθοδος αυτή δεν είναι επιστημονικά ακριβής, έχει αποδειχθεί αποτελεσματική.

3.2 Μέτρηση διαστάσεων και αποστάσεων

Στο πλαίσιο των μετρήσεων των διαστάσεων διαφόρων στοιχείων καθώς και μικρών αποστάσεων, προτείνεται η χρήση μεταλλικής ταινίας 5 μ. και μετροταινίας 30 μ. τουλάχιστον, τις οποίες μπορεί κανείς να προμηθευτεί στο εμπόριο (π.χ. με 10-15 €). Επίσης, για ευκολία μπορεί να προμηθευτεί και έναν ηλεκτρονικό μετρητή αποστάσεων laser (αποστασιόμετρο), π.χ. 80 μ. και με δυνατότητα μέτρησης γωνίας και κλίσης.

3.3 Υπολογισμός υψομετρικών διαφορών και κλίσεων

Οι κλίσεις των κεκλιμένων επιπέδων συχνά ορίζονται βάσει της αναλογίας κάθετης απόστασης με οριζόντια απόσταση (δηλ. ανύψωσης με μετατόπιση). Για παράδειγμα, μια κλίση με αναλογία 1:20 σημαίνει ότι σε κάθε 20 μ. οριζόντιας απόστασης, καλύπτουμε υψομετρική διαφορά 1 μ. Επιπλέον, μπορούν να εκφραστούν και ποσοστιαία. Για παράδειγμα μια κλίση της τάξης 1:20, σε ποσοστό είναι 5%, το οποίο υπολογίζεται ως εξής: $(1 \div 20) \times 100\%$. Ενίοτε η κλίση εκφράζεται και σε γωνία, βάσει της γωνίας που σχηματίζει το επικλινές επίπεδο με τον ορίζοντα. Για παράδειγμα, μια κλίση της τάξης 1:20 αντιστοιχεί σε γωνία λίγο μικρότερη των 3°. Εφόσον μετρηθούν η κάθετη απόσταση «Α» και η οριζόντια απόσταση «Β», μπορεί εύκολα να υπολογιστεί και η γωνία, είτε με τη χρήση διαθέσιμων εργαλείων⁶, είτε με

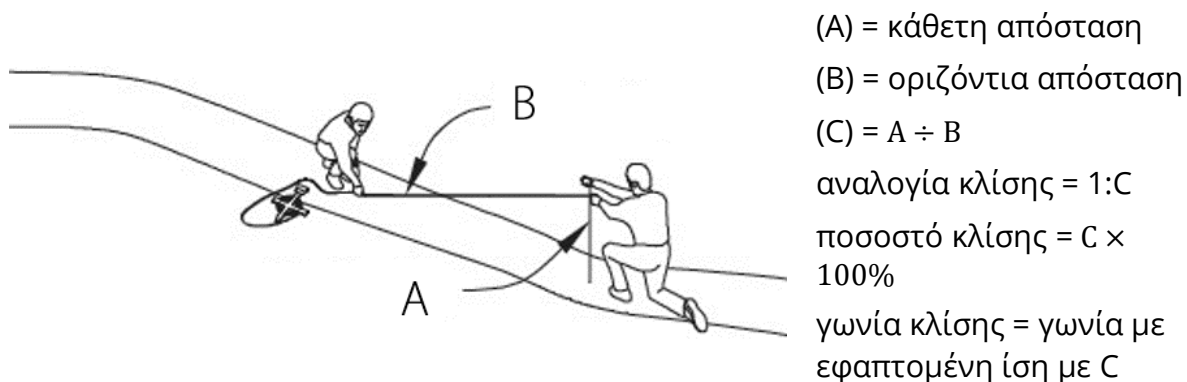
<https://www.accessibilityguides.org/sites/default/files/pictures/PhotographyGuideEditionTwo%20.pdf>

⁴ Τα λάστιχα των ποδηλάτων είναι παρόμοια με τους πίσω τροχούς ενός αναπηρικού αμαξιδίου.

⁵ Οι τροχοί από το καροτσάκι είναι παρόμοιοι με τους μπροστινούς τροχούς ενός αναπηρικού αμαξιδίου.

⁶ Π.χ. <https://www.calculator.net/triangle-calculator.html>

τη χρήση *τριγωνομετρικών πινάκων*, αναζητώντας τη γωνία με εφαπτομένη ίση με $A \div B$. Οι εν λόγω μετρήσεις μπορούν να γίνουν με τη χρήση μεταλλικής ταινίας και μετροταινίας, εντούτοις για περισσότερη ακρίβεια συνιστάται η μέτρηση της κάθετης απόστασης «Α» να γίνεται με τη χρήση ράβδων. Στο εμπόριο υπάρχουν και επαγγελματικές ράβδοι μέτρησης, οι οποίες είναι τηλεσκοπικές, π.χ. 5 μ. και φέρουν και ενσωματωμένο αλφάδι.

Εικόνα 1. Υπολογισμός κλίσεων με μετροταινίες και ράβδους μέτρησης

Προσαρμογή από την πηγή: *United States Department of Agriculture (2012)*

Ειδικά για μικρές αποστάσεις με σταθερές κλίσεις (π.χ. κατασκευασμένες ράμπες), ιδιαίτερα πρακτικά είναι τα απλά «κλινόμετρα», τα οποία μπορεί κανείς να προμηθευτεί στο εμπόριο (π.χ. με 5-10 €), αλλά και ψηφιακά αλφάδια-μετρητές κλίσεων, τα οποία υπολογίζουν απευθείας τις γωνίες σε μοίρες.

Εικόνα 2. Κλινόμετρο

Με τη βοήθεια της παραπάνω κατασκευής, βλέποντας μέσα από αυτήν και χρησιμοποιώντας τις μπροστινές κλωστές για να κεντράρουμε τα μάτια στο ύψος της κλωστής C-D, ακουμπώντας συνεχώς το μέτωπο και τη μύτη στην κλωστή A-B και χρησιμοποιώντας το σημείο που τέμνονται οι κλωστές A'-B' και C'-D' για να προσανατολιστούμε προς τη φυσιολογική κατεύθυνση που αναμένεται να κοιτάει ο επισκέπτης, μπορούμε να ελέγξουμε αν η κατασκευή μας εμποδίζει να δούμε κάποιο σημαντικό στοιχείο, όπως δηλαδή μπορεί να συμβεί σε κάποια άτομα με περιορισμένο πεδίο όρασης, είτε λόγω ολικού περιορισμού στο ένα μάτι, είτε λόγω μερικού περιορισμού και στα δυο μάτια.

3.5 Έλεγχος χρωμάτων και αντιθέσεων

Ο έλεγχος των χρωμάτων και της αντίθεσης (αγγλ. *contrast*) σε ανθρωπογενή στοιχεία (π.χ. της χρωματικής αντίθεσης σε δομικά στοιχεία ενός κτιρίου, όπως για παράδειγμα μεταξύ θυρόφυλλου, κάσας και τοίχου ή σε πινακίδες, σε επιγραφές κ.λπ.), μπορεί να γίνει πρόχειρα, αν κανείς φωτογραφήσει σε φυσιολογικές συνθήκες φωτισμού και σε χαμηλότερο φωτισμό (π.χ. με συννεφιά ή το σούρουπο) το στοιχείο που θέλει να εξετάσει και στη συνέχεια:

- α. εκτυπώσει τη φωτογραφία σε ασπρόμαυρη εκτύπωση και την ελέγξει για τυχόν πληροφορίες που χάνονται (όπως για παράδειγμα θα συνέβαινε σε ένα άτομο με πλήρη αχρωματοψία),
- β. χρησιμοποιήσει διαθέσιμους *προσομοιωτές*⁷ και ελέγξει τη φωτογραφία με διάφορες μορφές αχρωματοψίας για πληροφορίες που τυχόν χάνονται ή/και
- γ. χρησιμοποιήσει διαθέσιμα *εργαλεία*⁸ για τον υπολογισμό του λόγου αντίθεσης (αγγλ. (*contrast ratio*) μεταξύ διαφόρων σημείων στη φωτογραφία.

Εναλλακτικά και με περισσότερη ακρίβεια, εφόσον τα χρώματα που χρησιμοποιούνται (π.χ. σε μια επιγραφή) είναι ήδη γνωστά σε μορφή RGB ή δεκαεξαδική κ.λπ., ο λόγος αντίθεσης μπορεί άμεσα (χωρίς φωτογραφία) να υπολογιστεί με ανάλογα *εργαλεία*⁹, επίσης διαθέσιμα.

3.6 Έλεγχος για προσβάσιμες διεπαφές (ενδεικτικά)

Αντιληπτικότητα:

- ο Παρέχονται εναλλακτικές λύσεις κειμένου για περιεχόμενο χωρίς κείμενο.

⁷ Π.χ. <https://www.color-blindness.com/coblis-color-blindness-simulator/>

⁸ Π.χ. <https://www.oss-usa.com/color-check-ada-image-compliance>

⁹ Π.χ. <https://webaim.org/resources/contrastchecker/>, <https://contrast-finder.tanaguru.com> και <https://axesslab.com/top-color-contrast-checkers/>

- Παρέχονται υπότιτλοι και άλλες εναλλακτικές λύσεις για πολυμέσα.
- Περιλαμβάνεται περιεχόμενο που μπορεί να παρουσιαστεί με διαφορετικούς τρόπους, μεταξύ άλλων μέσω υποστηρικτικών τεχνολογιών, χωρίς να χάνεται το νόημα.
- Παρέχονται διευκολύνσεις στους χρήστες ώστε να βλέπουν και να ακούν περιεχόμενο.

Χρησιμότητα:

- Όλες οι λειτουργίες μπορούν να γίνουν και μόνο με το πληκτρολόγιο.
- Παρέχεται στους χρήστες αρκετός χρόνος για να διαβάσουν και να χρησιμοποιήσουν περιεχόμενο.
- Δεν χρησιμοποιείται περιεχόμενο που προκαλεί επιληπτικές κρίσεις ή σωματικές αντιδράσεις.
- Οι χρήστες βοηθούνται να πλοηγηθούν και να βρουν περιεχόμενο.
- Διευκολύνεται η χρήση εισόδων εκτός από το πληκτρολόγιο.

Κατανοησιμότητα:

- Το κείμενο γίνεται ευανάγνωστο και κατανοητό.
- Το περιεχόμενο εμφανίζεται και λειτουργεί με προβλέψιμους τρόπους.
- Οι χρήστες βοηθούνται για να αποφύγουν και να διορθώσουν λάθη.

Συμβατότητα:

- Διασφαλίζεται η μέγιστη συμβατότητα με τρέχοντα και μελλοντικά εργαλεία χρήστη.

3.7 Έλεγχος υλικού (hardware) και λογισμικού (software)

[Προσπέλαση] Το σταθερό υλικό (συσκευές, μηχανήματα κ.λπ.) που κατασκευάζεται/προμηθεύεται και που διατίθεται σε δημόσια κτίρια και χώρους συνάθροισης/εξυπηρέτησης κοινού για την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες, λειτουργίες ή/και υπηρεσίες, έχει εγκατασταθεί σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις στην εν ισχύ έκδοση του Ευρωπαϊκού προτύπου EN 301 549 (βλ. ενότητα 8.3 του προτύπου).

[Προσβασιμότητα φυσικής διεπαφής] Το υλικό (συσκευές, εξαρτήματα, μηχανήματα κ.λπ.) που κατασκευάζεται/προμηθεύεται και που διατίθεται σε δημόσια κτίρια και χώρους συνάθροισης/εξυπηρέτησης κοινού για την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες, λειτουργίες ή/και υπηρεσίες, έχει σχεδιασθεί σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις στην εν ισχύ έκδοση του Ευρωπαϊκού προτύπου EN 301 549 (βλ. κεφ. 8, 4, 5, 6 και 7 του προτύπου).

[Προσβασιμότητα ηλεκτρονικής διεπαφής] Το λογισμικό (software) που δημιουργείται/προμηθεύεται και που εγκαθίσταται σε υλικό (hardware) που διατίθεται σε δημόσια κτίρια και χώρους συνάθροισης/εξυπηρέτησης κοινού για την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες, λειτουργίες ή/και υπηρεσίες, έχει

σχεδιασθεί σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις στην εν ισχύ έκδοση του Ευρωπαϊκού προτύπου EN 301 549 (βλ. κεφ. 11, 4, 5, 6 και 7 του προτύπου) και σύμφωνα με τις [Οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή του WCAG 2.0 σε μη διαδικτυακές ΤΠΕ](#).

[Προσβασιμότητα ηλεκτρονικής διεπαφής] Το λογισμικό *πρακτόρων χρήση*¹⁰ (user agents) που δημιουργείται/προμηθεύεται και που εγκαθίσταται σε υλικό (hardware) που διατίθεται σε δημόσια κτίρια και χώρους συνάντησης/εξυπηρέτησης κοινού για την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες, λειτουργίες ή/και υπηρεσίες, έχει αναπτυχθεί σύμφωνα με τις [User Agent Accessibility Guidelines 2.0](#).

3.8 Διαδικτυακοί τόποι, ιστοσελίδες, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και σχετικό περιεχόμενο που διατίθεται προς χρήση από το κοινό

[Προσβασιμότητα ηλεκτρονικής διεπαφής και ενσωματωμένου περιεχομένου] Ιστοσελίδες (διαδικτυακοί τόποι, ηλεκτρονικές υπηρεσίες, e-shops, πλατφόρμες e-learning, υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης από τον browser, κ.λπ.) που δημιουργούνται και που διατίθενται προς πρόσβαση και χρήση από το κοινό, συμμορφώνονται **πλήρως** με τις *Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση (WCAG)*, σε επίπεδο AA (**μεσαίο επίπεδο συμμόρφωσης**), ώστε το περιεχόμενό τους να είναι προσβάσιμο για τους περισσότερους χρήστες με αναπηρία/χρήστες υποστηρικτικών τεχνολογιών.

[Προσβασιμότητα ηλεκτρονικής διεπαφής και ενσωματωμένου περιεχομένου] Ιστοσελίδες (διαδικτυακοί τόποι, ηλεκτρονικές υπηρεσίες, ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης, κ.λπ.) που δημιουργούνται/προμηθεύονται και που διατίθενται προς πρόσβαση και χρήση ειδικά από χρήστες με αναπηρία/χρήστες υποστηρικτικών τεχνολογιών, συμμορφώνονται **πλήρως** με τις *Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση (WCAG)*, σε επίπεδο AAA (**ανώτατο επίπεδο συμμόρφωσης**), ώστε το περιεχόμενό τους δύναται να είναι προσβάσιμο σχεδόν για όλους τους χρήστες με αναπηρία/χρήστες υποστηρικτικών τεχνολογιών.

i Κείμενα αναφοράς:

- <https://www.w3.org/TR/WCAG20/> (Αγγλικά) και <https://www.w3.org/TR/WCAG21/> (Αγγλικά)
- <https://www.w3.org/WAI/test-evaluate/> (Αγγλικά)
- <http://www.w3c.gr/wai/translations/wcag20.html> (Ελληνικά, επίσημη μετάφραση από το [Ελληνικό Γραφείο W3C](#), το [ΙΤΕ-ΙΠ](#) και την [ΕΣΑμεΑ](#)).
- http://www.w3c.gr/wai/translations/wcag20_understanding.html (Ελληνικά, επίσημη μετάφραση από το [Ελληνικό Γραφείο W3C](#), το [ΙΤΕ-ΙΠ](#) και την [ΕΣΑμεΑ](#)).

i Ο έλεγχος συμμόρφωσης μιας ιστοσελίδας με τις οδηγίες WCAG είναι μια σύνθετη διαδικασία βάσει προκαθορισμένης μεθοδολογίας¹¹ η οποία κανονικά περιλαμβάνει μια σειρά από ελέγχους που μπορούν να γίνουν αυτόματα (με τη χρήση ειδικών εργαλείων και

¹⁰ Π.χ. πλοηγό/browsers για υπολογιστές και για κινητά, plug-ins πλοηγών, media players, ειδικοί πλοηγό, e-book readers, εφαρμογές VoIP, κ.λπ.

¹¹ Βλ.. <https://www.w3.org/WAI/test-evaluate/conformance/>.

εφαρμογών) και μια σειρά από ελέγχους που μπορούν να γίνονται μόνο με μη αυτόματο¹² τρόπο (από προσωπικό). **Μόνο ένα μέρος** σφαλμάτων συμμόρφωσης μπορεί να εντοπιστεί αυτόματα, επομένως για πλήρη έλεγχο απαιτούνται και μη αυτόματοι έλεγχοι. Επίσης, παρότι υπάρχει πλήθος εργαλείων που μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει για να εκτελέσει τους αυτόματους ελέγχους, οι δυνατότητές τους και η αποτελεσματικότητά τους διαφέρει, και μια πιο συνολική και αξιόπιστη εικόνα συνήθως απαιτείται η συνδυαστική χρήση πολλαπλών εργαλείων. **Εντούτοις**, για τον έλεγχο ιστοσελίδων (ιστότοποι, ηλεκτρονικές υπηρεσίες κ.λπ.) που δημιουργούνται από τις Πράξεις, τις περισσότερες φορές επαρκεί ο αυτόματος έλεγχος με 4-5 από τα εργαλεία της αγοράς (βλ. παρακάτω Πίνακα) που διατίθενται προς δωρεάν χρήση, καθώς, στην περίπτωση που οι αυτόματοι έλεγχοι με αυτά τα εργαλεία εντοπίσουν προβλήματα, **δεν υπάρχει η απαιτούμενη συμμόρφωση** και δεν υπάρχει κανένα νόημα να προχωρήσει κανείς και σε μη αυτόματους ελέγχους.

Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG		
Όνομασία Εργαλείου / Σύνδεσμος	Τύπος εργαλείου / Εύρος ελέγχου	Παρατηρήσεις
Accessibility Checker by CKSource https://rb.gy/oil5gh	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
AccessMonitor by Fundação para a Ciência e a Tecnologia, IP https://rb.gy/totkgt	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG 2.1. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
aCe by accessiBe https://rb.gy/vckmrg	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
Ace IT by Nordic Accessibility Group https://rb.gy/phenxc	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
AChecker by Cantan Group https://rb.gy/iiotdr	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
ARIA by Equally AI https://equally.ai/aria	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG 2.1. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
AudioEye https://rb.gy/f1gnwb	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο, με <u>ανάλυση ανά κατηγορία χρηστών</u> .
Functional Accessibility Evaluator https://rb.gy/qwdjta	Online υπηρεσία / Μία σελίδα τη φορά	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο (μια μόνο ιστοσελίδα ανά έλεγχο).
SiteImprove https://rb.gy/wzqq19	Online υπηρεσία, Επέκταση πλοηγού /	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο. Το εργαλείο

¹² Ενδεικτικό βίντεο που περιγράφει πως γίνονται οι μη αυτόματοι έλεγχοι (το βίντεο με υπότιτλους στα αγγλικά):
<https://www.youtube.com/watch?v=hlaMe-ZXhma>.

Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Τ.Π.Α.)
και από Εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου

	Σύνολο της ιστοσελίδας	είναι και διαθέσιμο σε μορφή επέκτασης για Chrome - εύχρηστη για τον έλεγχο σελίδων που προστατεύονται με κωδικό πρόσβασης, τοπικά αποθηκευμένες ή εξαιρετικά δυναμικές σελίδες.
SortSite by PowerMapper https://rb.gy/hex1mu	Online υπηρεσία / Μέρος του ιστότοπου	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Ελέγχει μέχρι 10 σελίδες οποιασδήποτε ιστοσελίδας δεν απαιτεί κωδικούς εισόδου. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
TAW by CTIC Technology Centre https://www.tawdis.net	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG 2.1. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
Tenon https://tenon.io/	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
WAVE by WebAIM https://rb.gy/rgvaos	Online υπηρεσία, Επέκταση πλοηγού / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο. Το εργαλείο είναι και διαθέσιμο σε μορφή επεκτάσεων (extensions) για Chrome, Firefox και Edge - εύχρηστες για τον έλεγχο σελίδων που προστατεύονται με κωδικό πρόσβασης, τοπικά αποθηκευμένες ή εξαιρετικά δυναμικές σελίδες.
Total Validator https://rb.gy/1mcdwp	Εγκαταστάσιμη εφαρμογή (stand alone) / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG καθώς και για τον έλεγχο έγκυρου HTML, ARIA και CSS. Η εφαρμογή είναι διαθέσιμη για Windows, macOS και Linux.
Lighthouse (Accessibility Audits) https://rb.gy/by3lwj	Εργαλείο open source / Σύνολο της ιστοσελίδας	Για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG κ.ά. Κατάλληλο για έλεγχο σελίδων που προστατεύονται με κωδικό πρόσβασης, τοπικά αποθηκευμένες ή εξαιρετικά δυναμικές σελίδες (π.χ. ηλεκτρονικές υπηρεσίες).
Accessibility Insights for Web by Microsoft https://rb.gy/k1neuy	Επέκταση πλοηγού / Σύνολο της ιστοσελίδας	Επέκταση του Chrome και του Microsoft Edge για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Μετά την εγκατάσταση της επέκτασης μεταφερθείτε στη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) που θέλετε να εξετάσετε (και καρφιστώστε το εικονίδιο του Accessibility Insights for Web στον πλοηγό και επιλέξτε το).
aXe by Deque Systems https://rb.gy/mdn4wz	Επέκταση πλοηγού / Σύνολο της ιστοσελίδας	Επέκταση του Chrome για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Μετά την εγκατάσταση της επέκτασης μεταφερθείτε στη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) που θέλετε να εξετάσετε (και καρφιστώστε το εικονίδιο του aXe στον πλοηγό και επιλέξτε το).
EqualWeb Accessibility Checker https://rb.gy/x5izij	Επέκταση πλοηγού / Σύνολο της ιστοσελίδας	Επέκταση του Chrome για τον έλεγχο ιστοσελίδων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις WCAG. Μετά την εγκατάσταση της επέκτασης μεταφερθείτε στη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) που θέλετε να εξετάσετε (και καρφιστώστε το εικονίδιο του EqualWeb στον πλοηγό και επιλέξτε το).
Για τον έλεγχο της αντίθεσης και της χρήσης χρωμάτων σε ιστοσελίδες		
Όνομασία Εργαλείου / Σύνδεσμος	Τύπος εργαλείου / Εύρος ελέγχου	Παρατηρήσεις
Colour Contrast Checker https://colourcontrast.cc/	Online υπηρεσία / Συγκεκριμένα στοιχεία, χαρακτηριστικά	Για τον έλεγχο της αντίθεσης και της χρήσης χρωμάτων των κειμένων που περιλαμβάνονται σε μια ιστοσελίδα. Εισαγάγετε χρώματα κειμένου σώματος και φόντου σε δεκαεξαδική μορφή RGB και δείτε τα αποτελέσματα των υπολογισμών αντίθεσης.
Color Contrast & Visibility Checker by Alarmsystem AS https://rb.gy/gwfxwa	Online υπηρεσία / Συγκεκριμένα στοιχεία, χαρακτηριστικά	Για τον έλεγχο της αντίθεσης και της χρήσης χρωμάτων των κειμένων που περιλαμβάνονται σε μια ιστοσελίδα. Εισαγάγετε χρώματα κειμένου σώματος και φόντου σε δεκαεξαδική μορφή RGB και δείτε τα αποτελέσματα των υπολογισμών αντίθεσης.

Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Τ.Π.Α.)
και από Εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου

WebAIM Contrast Checker https://rb.gy/qcoptc	Online υπηρεσία / Συγκεκριμένα στοιχεία, χαρακτηριστικά	Για τον έλεγχο της αντίθεσης και της χρήσης χρωμάτων των κειμένων που περιλαμβάνονται σε μια ιστοσελίδα. Εισαγάγετε χρώματα κειμένου σώματος και φόντου σε δεκαεξαδική μορφή RGB και δείτε τα αποτελέσματα των υπολογισμών αντίθεσης.
WebAIM Link Contrast Checker https://rb.gy/tc7ocx	Online υπηρεσία / Συγκεκριμένα στοιχεία, χαρακτηριστικά	Για τον έλεγχο της αντίθεσης και της χρήσης χρωμάτων των συνδέσμων που περιλαμβάνονται σε μια ιστοσελίδα ¹³ . Εισαγάγετε χρώματα συνδέσμου, κειμένου σώματος και φόντου σε δεκαεξαδική μορφή RGB και δείτε τα αποτελέσματα των υπολογισμών αντίθεσης.
A11Y Color Contrast Accessibility Validator https://rb.gy/gjsgmq	Online υπηρεσία / Μία σελίδα τη φορά	Για τον έλεγχο της αντίθεσης και της χρήσης χρωμάτων σε μια ιστοσελίδα. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
Button Contrast Checker by Adition https://rb.gy/qrywsh	Online υπηρεσία / Συγκεκριμένα στοιχεία, χαρακτηριστικά	Για τον έλεγχο της αντίθεσης και της χρήσης χρωμάτων των κουμπιών και των συνδέσμων που περιλαμβάνονται σε μια ιστοσελίδα. Εισάγετε τη διεύθυνση ιστοσελίδας (URL) στο σχετικό πεδίο και δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
Color Chek by Off-Site Services https://rb.gy/enhe9f	Online υπηρεσία / Συγκεκριμένα στοιχεία, χαρακτηριστικά	Για τον έλεγχο της αντίθεσης και της χρήσης χρωμάτων σε εικόνες (PNG, JPG, SVG ή GIF αρχεία εικόνας) που περιλαμβάνονται σε μια ιστοσελίδα. Απλά με drag & drop του αρχείου της εικόνας στο σχετικό πεδίο, δείτε τα σφάλματα συμμόρφωσης που εντοπίζονται από το εργαλείο.
Για τον έλεγχο της προσαρμοστικότητας ιστοσελίδων σε οθόνες διαφορετικών μεγεθών		
Responsinator https://rb.gy/5j5rp2	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Παρέχει μια γρήγορη ένδειξη για το πώς φαίνεται μια ιστοσελίδα από διάφορες δημοφιλείς συσκευές. Δεν αναπαράγει με ακρίβεια πώς θα φαίνεται, για ακριβείς δοκιμές θα πρέπει πάντα να δοκιμάζονται σε πραγματικές συσκευές.
Για τον έλεγχο της ταχύτητας απόκρισης ιστοσελίδων		
PageSpeed Insights by Google https://rb.gy/gkvcty	Online υπηρεσία / Σύνολο της ιστοσελίδας	Ελέγχει και αναφέρει την εμπειρία χρήση μιας ιστοσελίδας τόσο σε κινητά όσο και σε επιτραπέζιους υπολογιστές. Εισαγάγετε μια διεύθυνση URL και λάβετε διαγνωστικά απόδοσης για αυτήν τη σελίδα.

3.9 Εφαρμογές που προορίζονται για χρήση μέσω κινητών και φορητών συσκευών

[Προσβασιμότητα] Εφαρμογές (και περιεχόμενο Ιστού) που δημιουργούνται και που προορίζονται για χρήση από το κοινό μέσω κινητών (έξυπνα τηλέφωνα) και φορητών συσκευών (π.χ. wearables, tablets, έξυπνα τηλέφωνα κ.λπ.), έχουν σχεδιασθεί σύμφωνα με τις [Mobile Web Best Practices 1.0](#)¹⁴.

¹³ Για χρηστικότητα και προσβασιμότητα, οι σύνδεσμοι (links) θα πρέπει να είναι υπογραμμισμένοι από προεπιλογή. Διαφορετικά, το κείμενο του συνδέσμου πρέπει να έχει αντίθεση τουλάχιστον 3:1 με το γύρω κείμενο του σώματος και πρέπει να παρουσιάζει μια μη έγχρωμη ένδειξη (συνήθως υπογράμμιση) στο ποντίκι και την εστίαση του πληκτρολογίου. Επιπλέον, τόσο οι σύνδεσμοι όσο και το κυρίως κείμενο πρέπει να έχουν αντίθεση τουλάχιστον 4,5:1 με το φόντο (3:1 για μεγάλο κείμενο) για να ανταποκρίνονται στο επίπεδο AA του WCAG 2.

¹⁴ Επίσης, βλ. <https://www.w3.org/WAI/standards-guidelines/mobile/> (Αγγλικά).

3.10 Ηλεκτρονικά έγγραφα και λοιπό μη ενσωματωμένο περιεχόμενο

[Προσβασιμότητα ηλεκτρονικού περιεχομένου] Ηλεκτρονικά έγγραφα και λοιπό μη ενσωματωμένο περιεχόμενο που δημιουργούνται και που προορίζονται για χρήση από το κοινό, έχουν σχεδιασθεί και ελεγχθεί ως προς την προσβασιμότητά τους για χρήστες με αναπηρία/χρήστες υποστηρικτικών τεχνολογιών.

i Ενδεικτικές πηγές με οδηγίες/καλές πρακτικές:

- <https://adod.idrc.ocadu.ca/> (Αγγλικά)
- <https://www.section508.gov/create/documents> (Αγγλικά)
- <https://accessibility.iu.edu/creating-content/documents/index.html> (Αγγλικά)
- <https://www2.ed.gov/web-guidance/accessibility-requirements.html> (Αγγλικά)
- <https://www.colorado.edu/accessible-technology/2017/10/26/how-make-electronic-documents-accessible> (Αγγλικά)
- <https://litmus.com/blog/ultimate-guide-accessible-emails> (Αγγλικά)
- <https://www.washington.edu/accessibility/documents/> (Αγγλικά)
- <https://www.accessiblebooksconsortium.org/publishing/en/> (Αγγλικά)
- https://www.accessiblebooksconsortium.org/publishing/en/accessible_best_practice_guidelines_for_publishers.html (Αγγλικά)
- <https://inclusivpublishing.org/> (Αγγλικά)
- <https://opentextbc.ca/accessibilitytoolkit/> (Αγγλικά)

i Ο έλεγχος προσβασιμότητας ηλεκτρονικών εγγράφων είναι μια σύνθετη διαδικασία η οποία κανονικά περιλαμβάνει μια σειρά από ελέγχους που μπορούν να γίνουν αυτόματα (με τη χρήση ειδικών εργαλείων και εφαρμογών) και μια σειρά από ελέγχους που μπορούν να γίνουν μόνο με μη αυτόματο τρόπο¹⁵ (από προσωπικό). **Εντούτοις**, για τον έλεγχο σημαντικών ηλεκτρονικών εγγράφων που δημιουργούνται από τις Πράξεις και διατίθενται προς χρήση από το κοινό, τις περισσότερες φορές επαρκεί ο αυτόματος έλεγχος με το ανάλογο τα εργαλεία της αγοράς (βλ. παρακάτω Πίνακα).

Για τον έλεγχο προσβασιμότητας αρχείων PDF		
Όνομασία Εργαλείου / Σύνδεσμος	Τύπος εργαλείου / Εύρος ελέγχου	Παρατηρήσεις
Acrobat XI Pro by Adobe https://rb.gy/pbtxwk	Εγκαταστάσιμη εφαρμογή	Περιλαμβάνει εργαλεία ελέγχου προσβασιμότητας που μπορούν να εντοπίσουν πολλά ζητήματα προσβασιμότητας σε έγγραφα PDF (και επίσης παρέχει συμβουλές/δυνατότητες αντιμετώπισης των εντοπισμένων προβλημάτων).
CommonLook PDF https://rb.gy/uweknq	Εγκαταστάσιμη εφαρμογή	Είναι plug-in για το Adobe Acrobat Pro DC για τη δημιουργία, αξιολόγηση και επιδιόρθωση εγγράφων PDF (συνήα πιο αποτελεσματικά από ότι μόνο με το Acrobat). Με κρατικές και εκπαιδευτικές εκπτώσεις διαθέσιμες.
PDF Accessibility Checker (PAC) by PDF/UA Foundation https://rb.gy/pwejzr	Εγκαταστάσιμη εφαρμογή	Είναι ένα δωρεάν και εύκολο στη χρήση εργαλείο για τον έλεγχο της προσβασιμότητας των εγγράφων PDF. Το πρώτο αυτοματοποιημένο εργαλείο επικύρωσης συμμόρφωσης με το πρότυπο PDF/UA. Το PAC 2021 υποστηρίζει επίσης όλες τις απαιτήσεις του WCAG 2.1 AA για έλεγχο από μηχανή.
Για τον έλεγχο προσβασιμότητας αρχείων Microsoft		

¹⁵ Π.χ. βλ. “Word and PowerPoint Accessibility Evaluation Checklist” από το WebAim.

Όνομασία Εργαλείου / Σύνδεσμος	Τύπος εργαλείου / Εύρος ελέγχου	Παρατηρήσεις
Accessibility Checker by Microsoft https://rb.gy/llp3r4	Λειτουργία ενσωματωμένη σε εφαρμογές της Microsoft για Windows, Mac και Web (Outlook, OneNote, Word, Excel, PowerPoint).	Ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του Outlook ή ένα έγγραφο Word ή ένα υπολογιστικό φύλλο Excel ή μία παρουσίαση PowerPoint, μπορούν να ελεγχθούν με τον Accessibility Checker. Αν ο αυτόματος αυτός έλεγχος εντοπίσει σφάλματα, αυτό σημαίνει ότι το περιεχόμενο δεν θα είναι εύκολο να το διαβάσουν και να το επεξεργαστούν τα άτομα με αναπηρία.
Assist by Dania Software https://rb.gy/k4itzf	Add-in των Microsoft Word, Excel και PowerPoint	Είναι ένα πρόσθετο για το Microsoft Office που διασφαλίζει τη συμμόρφωση με το WCAG 2.1 απευθείας σε Word, Excel και PowerPoint. Ελέγξτε και διορθώστε εύκολα τα ζητήματα προσβασιμότητας πριν την εξαγωγή ως PDF, PDF/UA ή HTML.
DAT by Michigan State University https://rb.gy/51w8hf	Add-in του Microsoft Word	Είναι μια καρτέλα με κορδέλα προσβασιμότητας για το Microsoft Word που καθιστά πιο γρήγορη και εύκολη τη δημιουργία προσβάσιμων εγγράφων. Το DAT παρέχει τυπικές και προσαρμοσμένες λειτουργίες κατασκευής, όπως εύκολο εναλλακτικό κείμενο εικόνων, τύπο πίνακα δεδομένων, έλεγχος χρωματικής αντίθεσης και λειτουργίες Word σε HTML.

[Προσβασιμότητα ηλεκτρονικού περιεχομένου] Ηλεκτρονικά έγγραφα και λοιπό μη ενσωματωμένο περιεχόμενο που δημιουργούνται και που προορίζονται για χρήση από το κοινό, παρέχονται σε επαρκείς και κατάλληλες εναλλακτικές μορφές για χρήστες με αναπηρία/χρήστες υποστηρικτικών τεχνολογιών.

i Ενδεικτικές πηγές με οδηγίες/καλές πρακτικές για πολυμέσα (ήχο/εικόνα) και για απομαγνητοφώνηση, λεζάντες, ακουστικές περιγραφές και απόδοση σε νοηματική:

- <https://www.w3.org/2008/06/video-notes> (Αγγλικά)
- <https://www.w3.org/WAI/test-evaluate/preliminary/#media> (Αγγλικά)
- <https://www.washington.edu/accessibility/videos/> (Αγγλικά)
- <https://opentextbc.ca/accessibilitytoolkit/chapter/multimedia/> (Αγγλικά)
- http://www.uiaccess.com/transcripts/transcripts_on_the_web.html#benes (Αγγλικά)
- <https://digital.gov/2014/06/30/508-accessible-videos-how-to-make-audio-descriptions/> (Αγγλικά)
- <https://www.w3.org/TR/WCAG20-TECHS/G54.html> (Αγγλικά)
- http://www.sign-lang.uni-hamburg.de/signingbooks/deliver/d31/deliv_31_part3-2.html#3.2.2.6 (Αγγλικά)

3.11 Έλεγχος έντυπων εκδόσεων

Για τις εκδόσεις που παράγονται από τις Πράξεις και που προορίζονται για χρήση από το κοινό, θα πρέπει να διασφαλίζεται (α) η παραγωγή τους σε συμβατικές έντυπες εκδόσεις που συμμορφώνονται με **καλές πρακτικές για αναγνώστες με αναπηρία** καθώς και (β) η διάθεση επαρκών **εναλλακτικών μορφών σύμφωνα με καλές πρακτικές** (Braille, LargePrint, ακουστικές εκδόσεις, Easy Read, βίντεο με νοηματική).

i Ενδεικτικές πηγές με καλές πρακτικές για αναγνώστες με αναπηρία:

- <https://www.nib.org.uk/sites/default/files/UKAAF%20creating%20clear%20print%20and%20large%20print%20documents.pdf> (Αγγλικά)
- <https://cnib.ca/sites/default/files/2018-07/CNIB%20Clear%20Print%20Guide.pdf> (Αγγλικά)
- <http://printdisability.org/guidelines/guidelines-for-producing-clear-print-2011/> (Αγγλικά)

Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Τ.Π.Α.)
και από Εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου

- <http://www.euroblind.org/sites/default/files/media/ebu-media/Guidelines-for-producing-clear-print.pdf> (Αγγλικά)
- <https://www1.uwe.ac.uk/bl/bbs/staff/accessibility/accessiblematerials.aspx> (Αγγλικά)
- https://www.rgd.ca/database/files/library/RGD_AccessAbility_Handbook.pdf (Αγγλικά)

4 Επεξεργασία δεδομένων

Μετά την ολοκλήρωση των επιτόπιων ελέγχων, χρειάζεται να συγκεντρωθούν τα συμπληρωμένα φύλλα, να οργανωθούν μαζί με το φωτογραφικό υλικό σε φακέλους κ.λπ. Όπου χρειάζεται, θα πρέπει να καθαρογραφούν σε ενιαία φύλλα και στη συνέχεια να ελεγχθούν ένα-ένα ως προς την πληρότητα και την εγκυρότητά τους (π.χ. και με τη βοήθεια των φωτογραφιών). Τυχόν ασάφειες και αμφιβολίες θα πρέπει να διερευνηθούν με περαιτέρω επιτόπιες επισκέψεις/ελέγχους.

Για την κρίση των ευρημάτων, αρκεί να εξετάσει κανείς (και να συγκεντρώσει σε μια σύντομη λίστα) όλες τις απαντήσεις στα φύλλα B1-B10 που φέρουν την ένδειξη «*», η οποία υποδεικνύει «σφάλμα» συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του Οδηγού.

- Στην περίπτωση που στη λίστα αυτή περιλαμβάνονται σφάλματα που αφορούν γενικές ερωτήσεις (δηλ. ερωτήσεις που δε φέρουν κάποιο από τα εικονίδια   και δεν αφορούν κάποια ειδική κατηγορία επισκεπτών με μειωμένη κινητικότητα), τότε τεκμαίρεται ότι η περιοχή/διαδρομή γενικώς δε συμμορφώνεται πλήρως με τις ανάγκες επισκεπτών με μειωμένη κινητικότητα, επηρεάζοντας έτσι μεγάλο μέρος αυτής της ομάδας-στόχου.
- Αντίστοιχα, εφόσον συγκεντρώσουμε τα σημεία της λίστας των σφαλμάτων που αφορούν σε κάποια συγκεκριμένη κατηγορία με μειωμένη κινητικότητα, τεκμαίρεται ότι η περιοχή/ διαδρομή μπορεί να παρουσιάζει σημαντικά εμπόδια/προβλήματα για τη συγκεκριμένη κατηγορία επισκεπτών.

Σε κάθε περίπτωση, η συγκεντρωτική λίστα των σφαλμάτων θα πρέπει να αξιολογηθεί περαιτέρω, ώστε να εκτιμηθεί η σημασία/σοβαρότητα του κάθε σφάλματος, λαμβάνοντας υπόψη τρεις μεταβλητές:

- τη συχνότητα του προβλήματος (π.χ. «είναι συχνό ή απαντάται σπάνια;»)
- τον αντίκτυπο (π.χ. «θα δυσκολέψει ή θα εμποδίσει πλήρως τον χρήστη;», «θα κινδυνέψει η υγεία/ασφάλειά του;», «θα είναι εύκολο ή δύσκολο για τον χρήστη να το αντιμετωπίσει;»)
- η επιμονή (π.χ. «πρόκειται για ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζεται εφάπαξ και που οι χρήστες μπορούν να ξεπεράσουν από τη στιγμή που το γνωρίζουν ή μπορεί οι χρήστες να παρεμποδίζονται επανειλημμένα και πρέπει με δυσарέσκεια να το αντιμετωπίσουν κάθε φορά που το συναντούν;»)

Εφόσον ολοκληρωθεί η εκτίμηση της βαρύτητας των σφαλμάτων, μπορούν να ιεραρχηθούν αναλόγως. Έτσι θα μπορεί να ενημερωθεί κατάλληλα το κοινό αλλά και να προγραμματισθούν συγκεκριμένες ενέργειες για την αποκατάστασή τους. Σε αυτή τη φάση, μπορούν παράλληλα να διερευνηθούν και λύσεις/προτάσεις για την

αποκατάσταση του κάθε σφάλματος ή/και περαιτέρω μέτρα πρόληψης και να ιεραρχηθούν εκ νέου τα σφάλματα με βάση τόσο τη σοβαρότητα όσο και τον βαθμό στον οποίο είναι εφικτό/εύλογο να υλοποιηθούν οι απαραίτητες διορθώσεις.

Επιπλέον της συγκεντρωτικής λίστας των σφαλμάτων, προτείνεται και η δημιουργία μιας συγκεντρωτικής λίστας των «καλών πρακτικών», δηλαδή όλων εκείνων των σημείων στα οποία βρέθηκε συμμόρφωση με τις απαντήσεις που φέρουν το εικονίδιο με την ένδειξη «» ή «», ώστε κατά την προβολή/διαφήμιση/ενημέρωση για το κοινό να αναδειχθούν κατάλληλα. Και αυτή η λίστα μπορεί να οργανωθεί σε ξεχωριστές ενότητες: γενικά, καλές πρακτικές για άτομα με αναπηρικό αμαξίδιο, καλές πρακτικές για άτομα με προβλήματα όρασης κ.λπ.

5 Τεκμηρίωση

5.1 Έκθεση αξιολόγησης

Μετά την ολοκλήρωση των ελέγχων και την ανάλυση των αποτελεσμάτων, σημαντική θεωρείται η συγγραφή μιας τελικής έκθεσης στην οποία να παρουσιάζονται συνοπτικά αλλά και αναλυτικά, με παραδείγματα και φωτογραφίες, τα ευρήματα των ελέγχων. Ενδεικτικά, η τελική έκθεση θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τις εξής ενότητες:

- Εισαγωγή
 - Σκοπός και πλαίσιο της αξιολόγησης (βλ. φόρμα A1)
 - Ομάδα εκπόνησης της μελέτης (βλ. φόρμα A3)
- Ενότητα 1^η: Παρουσίαση – περιγραφή της περιοχής/διαδρομής
 - Στόχοι, βασικά χαρακτηριστικά που προσελκύουν το ενδιαφέρον κ.λπ. (βλ. φόρμα A1)
 - Επισκέπτες-στόχος (βλ. φόρμες A1 και A4)
 - Συστατικά της περιοχής/διαδρομής, με φωτογραφίες, χάρτες κ.λπ. (βλ. φόρμα A4)
- Ενότητα 2^η: Ευρήματα των ελέγχων συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές, καλές πρακτικές κ.λπ. του Οδηγού (βλ. φύλλα ελέγχου B1-B10)
- Ενότητα 3^η: Ευρήματα τυχόν συμπληρωματικών ελέγχων
 - Ευρήματα γνωστικού περιδιαβάσματος
 - Ευρήματα ερευνών σε επισκέπτες
 - κ.λπ.
- Ενότητα 4^η: Συγκεντρωτική παρουσίαση και ιεράρχηση των ευρημάτων της αξιολόγησης (ταξινόμηση βάσει της βαρύτητας των σφαλμάτων)
 - Ανά είδος (μονοπάτια, κτιριακές εγκαταστάσεις, δραστηριότητες, μέσα κ.λπ.)
 - Ανά κατηγορία επισκεπτών με μειωμένη κινητικότητα
- Ενότητα 5^η: Προτάσεις αποκατάστασης, βελτίωσης και πρόληψης (με αναφορά στα σφάλματα που επιλύονται/αντιμετωπίζονται από κάθε μια)
- Επίλογος (δηλ. συμπεράσματα και τυχόν διδάγματα, π.χ. για μελλοντικούς επανελέγχους στην ίδια ή σε άλλη περιοχή)

Η παραπάνω έκθεση, ανάλογα και με τους στόχους της αξιολόγησης, δηλαδή ανάλογα με το αν είναι διαμορφωτική ή απολογιστική, μπορεί να παρουσιασθεί και αξιοποιηθεί σε επιτελικό επίπεδο προκειμένου να ληφθούν στρατηγικά οι

απαραίτητες αποφάσεις για τα επόμενα βήματα και τους μελλοντικούς στόχους προβολής και αξιοποίησης του πόρου φυσικής/πολιτιστικής κληρονομιάς από το κοινό.

Σε κάθε περίπτωση -επιπλέον και σε συνέχεια της παραπάνω αναφοράς, η οποία είναι κυρίως εσωτερικής κατανάλωσης- συνιστώνται:

- α. η συγγραφή και κοινοποίηση μιας «*δήλωσης προσβασιμότητας*» που να αφορά στο σύνολο της περιοχής/διαδρομής και
- β. η διαμόρφωση και διάχυση ενός «*προφίλ προσβασιμότητας*» της περιοχής/διαδρομής.

5.2 Δήλωση προσβασιμότητας

Μετά την ολοκλήρωση και τεκμηρίωση της προσβασιμότητας μιας περιοχής/διαδρομής, συνιστάται ο φορέας που έχει την ευθύνη διαχείρισής της να εκδίδει και να επικαιροποιεί τακτικά (π.χ. σε ετήσια βάση) λεπτομερή, περιεκτική και σαφή δήλωση συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του παρόντος Οδηγού. Αυτή η «*δήλωση προσβασιμότητας*» θα πρέπει να παρέχεται σε προσβάσιμες μορφές και να τη βρίσκουν εύκολα οι ενδιαφερόμενοι. Για παράδειγμα, θα πρέπει να αναρτάται στον ιστότοπο του οικείου φορέα και στα βασικά σημεία εισόδου της περιοχής/διαδρομής.

Η δήλωση προσβασιμότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- α. διευκρίνιση της μεθόδου που χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση, καθώς και για το αν διενεργήθηκε από τον ίδιο τον φορέα ή από τρίτο μέρος,
- β. διευκρίνιση σχετικά με τα μέρη (μονοπάτια, υποδομές κ.λπ.) που δεν είναι προσβάσιμα, με ειδική αιτιολόγηση και, ενδεχομένως, αναφορά σε προσβάσιμες εναλλακτικές δυνατότητες που τυχόν παρέχονται για αυτές τις περιπτώσεις,
- γ. περιγραφή (ή και σύνδεσμο προς επιγραμμικό ή τηλεφωνικό μηχανισμό) της διαδικασίας ενημέρωσης και υποβολής παρατηρήσεων, μέσω της οποίας παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε πρόσωπο να ενημερώνει τον φορέα για τυχόν αδυναμίες συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και να ζητεί πληροφορίες που τυχόν λείπουν,
- δ. ενημέρωση για τη δυνατότητα επικοινωνίας από κάθε ενδιαφερόμενο με τον φορέα, σε περίπτωση ανάγκης, σε περίπτωση μη ικανοποιητικής απάντησης, για περισσότερες πληροφορίες κ.λπ.

5.2.1 Υπόδειγμα δήλωσης προσβασιμότητας

Ακολουθεί ένα ενδεικτικό υπόδειγμα δήλωσης προσβασιμότητας, στο οποίο το κείμενο σε αγκύλες και πλάγια γραφή θα πρέπει να διαγράφεται ή/και τροποποιείται, κατά περίπτωση.

ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Ο/Η [ονομασία του φορέα] δεσμεύεται να καθιστά την οικεία του [περιοχή/διαδρομή] προσβάσιμη, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τους επισκέπτες με αναπηρία.

Κατάσταση συμμόρφωσης

Η παρούσα [περιοχή/διαδρομή] συνάδει **πλήρως** με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν επισκέπτες με μειωμένη κινητικότητα.

ή

Η παρούσα [περιοχή/διαδρομή] συνάδει **μερικώς** με τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν επισκέπτες με μειωμένη κινητικότητα, λόγω των παρακάτω: [περιπτώσεις μη συμμόρφωσης].

και (εφόσον ισχύει)

[Επιπλέον, η παρούσα περιοχή/διαδρομή συνάδει] **[πλήρως/μερικώς]** [με τις ειδικότερες κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν ειδικά] [επισκέπτες με αναπηρικό αμαξίδιο] [επισκέπτες με προβλήματα βάδισης] [επισκέπτες με προβλήματα όρασης] [επισκέπτες με προβλήματα ακοής] [επισκέπτες με νοητικές, γνωστικές ή ψυχικές αναπηρίες] [λόγω των παρακάτω:] [περιπτώσεις μη συμμόρφωσης].

Κατάρτιση της παρούσας δήλωσης προσβασιμότητας

Η παρούσα δήλωση καταρτίστηκε στις [ημερομηνία], κατόπιν αξιολόγησης που διενεργήθηκε από τον/την [ονομασία του φορέα ή ονομασία του τρίτου από τον οποίο διενεργήθηκε η αξιολόγηση], βάσει συστηματικού ελέγχου συμμόρφωσης με τις κατευθυντήριες γραμμές [καθώς και κατόπιν συμπληρωματικών ελέγχων και συλλογής στοιχείων με τη μέθοδο του γνωστικού περιδιαβάσματος/της έρευνας ικανοποίησης επισκεπτών/κ.λπ.].

[Τελευταία αναθεώρηση της δήλωσης στις] [εισαγάγετε την ημερομηνία της πλέον πρόσφατης αναθεώρησης, εφόσον υφίσταται].

Υποβολή παρατηρήσεων και στοιχεία επικοινωνίας

[Περιγράψτε τη διαδικασία υποβολής παρατηρήσεων —και αναφέρατε σχετικό σύνδεσμο σε τυχόν σχετικό μηχανισμό— που εφαρμόζεται για να ενημερώνεται ο

φορέας σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης και για να υποβάλλονται αιτήματα παροχής πληροφοριών και περιεχομένου που δεν εμπίπτει στο πεδίο των ελέγχων].

[Αναφέρατε τα στοιχεία επικοινωνίας των αρμόδιων οντοτήτων/διοικητικών μονάδων/προσώπων για θέματα προσβασιμότητας και για τη διεκπεραίωση αιτημάτων που υποβάλλονται μέσω της διαδικασίας υποβολής παρατηρήσεων].

5.2.2 Συμπληρωματικό περιεχόμενο

Το ακόλουθο περιεχόμενο μπορεί να προστεθεί στη δήλωση προσβασιμότητας, κατά περίπτωση:

- Περιγραφή της δέσμευσης που αναλαμβάνει ο φορέας όσον αφορά την προσβασιμότητα, για παράδειγμα:
 - η πρόθεση του οργανισμού να επιτύχει επίπεδο προσβασιμότητας υψηλότερο από το επίπεδο που περιγράφει ο Οδηγός, και
 - τα διορθωτικά μέτρα που θα ληφθούν για να αντιμετωπιστούν τυχόν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, καθώς και χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.
- Η επίσημη έγκριση (π.χ. σε διοικητικό επίπεδο) της δήλωσης προσβασιμότητας.
- Οι εποχές/περίοδοι που η περιοχή/διαδρομή είναι ανοικτή προς το κοινό και διασφαλίζεται το δηλωθέν επίπεδο συμμόρφωσης.
- Σύνδεσμος προς την οικεία έκθεση αξιολόγησης, εφόσον είναι διαθέσιμος, ιδίως δε εάν η δήλωση περιλαμβάνει ένδειξη της κατάστασης συμμόρφωσης «συνάδει πλήρως».
- Τυχόν πληροφορίες για πρόσθετη τηλεφωνική υποστήριξη ατόμων με αναπηρία και παροχή στήριξης σε επισκέπτες με μειωμένη κινητικότητα.
- Κάθε άλλο περιεχόμενο που κρίνεται σκόπιμο.

5.3 Πληροφορίες/προφίλ προσβασιμότητας

Στην ενότητα αυτή συγκεντρώνονται κάποιες πρακτικές συμβουλές για να βελτιώσουν οι φορείς την ικανότητά τους να ευαισθητοποιούν, ενημερώνουν και πληροφορούν όσο το δυνατόν περισσότερους ενδιαφερόμενους σχετικά με την προσβασιμότητα των επισκέψιμων περιβαλλόντων φυσικής/πολιτιστικής κληρονομιάς, τεκμηριωμένα και με έγκυρα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατόπιν συστηματικών ελέγχων με τη βοήθεια του παρόντος Οδηγού.

Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, ένα μεγάλο ποσοστό επισκεπτών με μειωμένη κινητικότητα είναι πολύ πιθανό να επιστρέψουν σε έναν χώρο με καλή

προσβασιμότητα. Δηλαδή, οι επισκέπτες αυτοί αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στην «επιβεβαιωμένη» προσβασιμότητα. Επομένως, ο κάθε φορέας θα πρέπει να εξετάζει με ποιους τρόπους μπορεί να βοηθήσει το κοινό να γνωρίζει και να εμπιστευθεί ότι οι υποδομές του είναι προσβάσιμες. Στην πραγματικότητα, πάνω από το 95% των ατόμων με αναπηρία ψάχνουν για πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα, πριν αποφασίσουν αν θα επισκεφθούν κάποιον χώρο. Είναι λοιπόν σαφές ότι ο τρόπος με τον οποίο προωθείται η προσβασιμότητα ενός προορισμού είναι καθοριστικός για την προσέλκυση και την αύξηση της επισκεψιμότητας επισκεπτών με αναπηρία.

Ένα σημαντικό στοιχείο το οποίο θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ότι οι ενδιαφερόμενοι εμπιστεύονται κυρίως δύο πηγές στοιχείων/πληροφοριών προσβασιμότητας ενός προορισμού:

- α. την ενημέρωση από **στόμα σε στόμα**, δηλ. από συγγενείς, φίλους και γνωστούς (π.χ. από ένα φίλο που επισκέφθηκε πρόσφατα την περιοχή, από άλλα μέλη του συλλόγου τους κ.λπ.) και
- β. πληροφορίες στο **διαδίκτυο** (π.χ. σχόλια σε social media, επίσημες πληροφορίες από τις ιστοσελίδες των φορέων, κριτικές ανεξάρτητων φορέων, βραβεύσεις κ.λπ.).

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πληροφορίες που ενίοτε προσφέρουν οι φορείς συχνά αντιμετωπίζονται με δυσπιστία από τους ενδιαφερόμενους, καθότι για πολλά χρόνια τέτοιου είδους πληροφορίες χαρακτηρίζονταν από γενικεύσεις, αοριστίες ή/και παραπλανητικές πληροφορίες, λόγω κυρίως της περιορισμένης κατανόησης των ζητημάτων της αναπηρίας από πλευράς των παρόχων.

Επομένως, στο πλαίσιο μιας συστηματικής στρατηγικής marketing μιας οικοδιαδρομής στα άτομα με μειωμένη κινητικότητα, οι φορείς θα πρέπει:

- Να διαθέσουν τις απαραίτητες πληροφορίες προσβασιμότητας της οικοδιαδρομής με όσο πιο απλό, ολοκληρωμένο και έγκυρο τρόπο γίνεται. Για παράδειγμα, βοηθάει σημαντικά όταν ο έλεγχος μιας οικοδιαδρομής γίνεται σε συνεργασία με αντιπροσωπευτικά άτομα και όταν τα αποτελέσματα φέρουν την αποδοχή /έγκριση κάποιου ανεξάρτητου φορέα (π.χ. του τοπικού συλλόγου ατόμων με αναπηρία). Ο τρόπος που παρουσιάζεται η πληροφορία αυτή (*Είναι εύληπτη και κατανοητή; Συνοδεύεται από χάρτες, αναλυτικές αναφορές κ.λπ.*), ο βαθμός στον οποίο ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες/απορίες των ενδιαφερόμενων (*Βοηθάει τον ενδιαφερόμενο να εκτιμήσει αν τα υφιστάμενα επίπεδα προσβασιμότητας επαρκούν για τον ίδιο; Μπορεί εύκολα να εντοπίσει τα τμήματα εκείνα της πληροφορίας που τον αφορούν;*), τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη μετάδοση της πληροφορίας (*Είναι προσβάσιμα τα μέσα και οι πληροφορίες για όλους τους ενδιαφερόμενους;*), και η αξιοπιστία της πηγής των πληροφοριών (*Ανταποκρίνονται οι πληροφορίες στην πραγματικότητα; Με ποια*

διαδικασία συλλέχθηκαν; Ποιος τις «υπογράφει»; κ.λπ.), **συνιστούν κρίσιμους παράγοντες** για την αποδοχή και κατ' επέκταση για την αναμετάδοση της διαθέσιμης πληροφορίας.

- Να επενδύσουν σε *social media marketing* για τη διάδοση των πληροφοριών προσβασιμότητας και κυρίως για να δημιουργήσουν ευκαιρίες για τους ικανοποιημένους επισκέπτες να μοιραστούν οι ίδιοι την εμπειρία τους (π.χ. προσφέροντας συνδέσμους σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να κάνουν «like» στην οικοδιαδρομή που επισκέφθηκαν).

Το «προφίλ προσβασιμότητας» (αγγλ. *accessibility profile*) μιας υποδομής είναι στην ουσία ένα σετ πληροφοριών το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει κανείς για να ενημερωθεί σχετικά με την προσβασιμότητά της. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να βασίζονται σε τεκμηριωμένα στοιχεία (π.χ. μετά από συστηματικό έλεγχο, όπως αυτός που περιγράφεται εδώ στον Οδηγό), να είναι γραμμένες με απλό τρόπο και να μην περιέχουν αόριστες δηλώσεις ή γενικεύσεις, τύπου «το μουσείο είναι προσβάσιμο», εφόσον για παράδειγμα αυτό δεν τεκμηριώνεται για όλες τις κατηγορίες επισκεπτών ή για όλα τα είδη και τις διαστάσεις αναπηρικών αμαξιδίων κ.λπ.

Συνιστάται το προφίλ προσβασιμότητας να διατίθεται σε συνοπτική¹⁶ αλλά και σε αναλυτική έκδοση, σε διάφορες προσβάσιμες μορφές και σε διάφορα μέσα, όπως επιγραμμικά (π.χ. στον επίσημο ιστότοπο του φορέα), σε έντυπη μορφή (π.χ. σε μορφή Οδηγού Προσβασιμότητας¹⁷), σε μορφή σήμανσης (π.χ. στα σημεία εισόδου), σε μορφή βίντεο κ.λπ.

Ακολουθεί μια ενδεικτική δομή για το προφίλ προσβασιμότητας¹⁸, ώστε να συνιστά μια ενιαία και ολοκληρωμένη πηγή πληροφόρησης για τους ενδιαφερόμενους:

- **Ποιο είμαστε**
 - **Λίγα λόγια για την περιοχή/διαδρομή** [με αναφορά στα στοιχεία εκείνα που προσελκύουν το ενδιαφέρον των περισσότερων

¹⁶ Παράδειγμα σύντομης παρουσίασης της προσβασιμότητας από το Royal Botanic Garden στο Εδιμβούργο: <https://www.euansguide.com/venues/royal-botanic-garden-edinburgh-351/information#page-content>

¹⁷ Π.χ. στη σελίδα [vistibritain](https://www.visitbritain.org/business-advice/make-your-business-accessible/create-accessibility-guide) διατίθενται οδηγίες και εργαλεία για τη δημιουργία Οδηγών Προσβασιμότητας: <https://www.visitbritain.org/business-advice/make-your-business-accessible/create-accessibility-guide>

¹⁸ Παράδειγμα δήλωσης από το Royal Botanic Garden στο Εδιμβούργο <https://www.rbge.org.uk/media/6036/access-statement-edin-2019.pdf>.

επισκεπτών αλλά και ειδικών ομάδων, καθώς και σε πληροφορίες για τη γενικότερη περιοχή]

- **Τι είπαν όσοι μας επισκέφθηκαν** [με αποσπάσματα από γνώμες πραγματικών επισκεπτών, αναφορά σε τυχόν βραβεύσεις κ.λπ.]
- **Ο φορέας μας** [με στοιχεία για τη δομή, τις αρμοδιότητες, τη χρηματοδότηση, και γενικότερα στοιχεία που ενισχύουν την αξιοπιστία του φορέα και κατ' επέκταση της πληροφόρησης και της δήλωσης προσβασιμότητας]
- **Δήλωση προσβασιμότητας** [βλ. παραπάνω]
- **Πότε να έρθετε** [με αναφορά στις ώρες λειτουργίας, στις θερμοκρασίες και καιρικές συνθήκες ανά εποχή, στα πλεονεκτήματα/μειονεκτήματα ανά εποχή κ.λπ.]
- **Πώς να φτάσετε** [με αναφορά στη γεωγραφική θέση της περιοχής σε χάρτη, πληροφορίες για αυτούς που ταξιδεύουν από μακριά, μέσα μετακίνησης από και προς την περιοχή, τη γεωγραφική θέση των βασικών σημείων εισόδου-εξόδου, καθώς και τις συνθήκες προσβασιμότητας στα σημεία εισόδου-εξόδου αλλά και των ΜΜΜ της περιοχής κ.λπ.]
- **Τι μπορείτε να δείτε και να κάνετε όταν θα είστε εδώ**
 - **Κατάλληλες διαδρομές για εσάς** [με πληροφορίες προσβασιμότητας και φωτογραφίες των διαδρομών, της σήμανσης, του εξοπλισμού κ.λπ., και με πληροφορίες για τα βασικά σημεία ενδιαφέροντος, με συνημμένους χάρτες, αναλυτικές εκθέσεις και ειδικότερα σχόλια πραγματικών επισκεπτών κ.λπ.]
 - **Δραστηριότητες και διευκολύνσεις** [με αναφορά σε υπηρεσίες και χώρους δραστηριοτήτων εντός της περιοχής, παραθέτοντας στοιχεία για την προσβασιμότητά τους, καθώς και πληροφορίες για τυχόν διευκολύνσεις]
- **Τι πρέπει να γνωρίζετε** [με αναφορά στα προβλήματα ή εμπόδια που μπορεί να συναντήσουν κάποιες κατηγορίες επισκεπτών, στα σημεία που παρουσιάζονται τα προβλήματα, στους κινδύνους που πρέπει να γνωρίζουν, καθώς και σε συμβουλές/οδηγίες για περιπτώσεις κινδύνου ή/και σχετικές διαδικασίες που προβλέπονται]
- **Πώς να προετοιμαστείτε κατάλληλα** [με πρακτικές συμβουλές για ρουχισμό, εξοπλισμό, προμήθειες, κλπ. αλλά και διαθέσιμο υλικό που μπορούν να αναπαράγουν και να έχουν μαζί τους, όπως χάρτες, εκτυπωμένες οδηγίες διαδρομών κ.λπ.]

- **Αντιμετωπίζετε πρόβλημα ή έχετε απορίες;** [με πληροφορίες για το πού μπορούν να απευθυνθούν οι ενδιαφερόμενοι, είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, για περισσότερες πληροφορίες, για βοήθεια κ.λπ.]

Ειδικά για την παρουσίαση των μονοπατιών και την ανάδειξη της προσβασιμότητάς τους, ιδιαίτερα βοηθητικά και «πειστικά» είναι τα εξής συμπληρωματικά μέσα τα οποία μπορούν να πλαισιώσουν ένα καλά οργανωμένο προφίλ προσβασιμότητας:

- **Οργανωμένα εικαστικά άλμπουμ φωτογραφιών** που αναδεικνύουν τις συνθήκες πρόσβασης, οριζόντιας και κάθετης κίνησης, συμμετοχής σε δραστηριότητες κ.λπ.
- **Επαγγελματικές ή/και ερασιτεχνικές λήψεις βίντεο**, π.χ. ολοκληρωμένα βίντεο του κάθε μονοπατιού (π.χ. με λήψεις από drone ή/και λήψεις 360°)
- **Ειδικοί χάρτες και διαγράμματα για κάθε διαδρομή/υποδομή**, για παράδειγμα:
 - **Κατασκευασμένοι χάρτες με χάραξη του μονοπατιού**, π.χ. αεροφωτογραφίες στις οποίες επισημαίνονται με διαφορετικά χρώματα τα τμήματα που είναι κατάλληλα για κάθε κατηγορία επισκεπτών με μειωμένη κινητικότητα, τα προσβάσιμα σημεία ενδιαφέροντος, θέασης, δραστηριοτήτων κ.λπ., οι διευκολύνσεις, όπως προσβάσιμα WC, σημεία στάθμευσης, πρόσβασης στο νερό, πληροφόρησης κ.λπ.
 - **Περιγραφικές οδηγίες πλοήγησης για κάθε μονοπάτι/διαδρομή**, όπου επισημαίνονται αποστάσεις, κλίσεις, σταθμοί ενδιαφέροντος, σημεία αλλαγής πορείας με σαφείς οδηγίες για σημεία στα οποία μπορεί να μπερδευτεί ο επισκέπτης κ.λπ.
 - **Κατασκευασμένα διαγράμματα ανύψωσης ή/και βαθμού δυσκολίας διαδρομών**, στα οποία επισημαίνονται οι αποστάσεις και οι αυξομειώσεις της κλίσης και, ει δυνατόν, τα ελεύθερα πλάτη, το υλικό των επιφανειών, οι εγκάρσιες κλίσεις, τα σημεία που χρήζουν προσοχής/βοήθειας από τρίτο, οι γεφυρώσεις κ.λπ. Ειδικά τα διαγράμματα ανύψωσης (αγγλ. *elevation charts*) παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για πολλές ομάδες επισκεπτών και έχουν αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμοι, ενώ η παραγωγή τους δεν είναι πλέον τόσο δύσκολη. Για παράδειγμα, η εφαρμογή Google maps προσφέρει σήμερα ελεύθερα τη δυνατότητα δημιουργίας «elevation profiles» με πληροφορίες για τη διακύμανση του ύψους σε όποια διαδρομή

Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Τ.Π.Α.)
και από Εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου

διαλέξετε, σε οποιαδήποτε περιοχή¹⁹. Συνιστάται βέβαια η περαιτέρω γραφική τους επεξεργασία για την προσθήκη κλίσεων, επισημάνσεων εμποδίων κ.λπ., όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

- **Διαγράμματα, 3D απτικά μοντέλα, φωτογραφίες κ.λπ.** από σταθμούς πληροφόρησης, παρατηρητήρια, καταφύγια, περιοχές δραστηριοτήτων όπως picnic, camping κ.λπ.
- **Ηχητικά ή/και βίντεο με συνεντεύξεις από πραγματικούς χρήστες**
- **Ενημερώσεις (feeds) από social media**

5.4 Σήματος Πιστοποίησης

Μετά την ολοκλήρωση των παραπάνω διαδικασιών, και με την οριστικοποίηση και διάθεση επιγραμμικά (online) του σχετικού προφίλ προσβασιμότητας ενός χώρου, θα πρέπει να δημιουργείται και να αποδίδεται αναλόγως το σχετικό «Σήμα πιστοποίησης “Χώρος φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς προσβάσιμος σε όλους”»:

Εικόνα 5. Παράδειγμα σήματος πιστοποίησης

¹⁹ Βλ. <https://support.google.com/earth/answer/148134?hl=en>. Επίσης μπορείτε να δείτε πως γίνεται στο παρακάτω ενημερωτικό video: <https://www.youtube.com/watch?v=TZZ-dKOp8NY>.

Το εν λόγω σήμα έχει **αμιγώς** πληροφοριακό χαρακτήρα και **δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται** ως ένα σήμα **πιστοποίησης συμμόρφωσης** με συγκεκριμένο πρότυπο ή νομοθεσία.

Το σήμα είναι πάντα στα ελληνικά και στα αγγλικά.

Εικόνα 6. Μεταβλητά στοιχεία του σήματος πιστοποίησης ανάλογα με τον χώρο στον οποίο αποδίδεται

1. Στον κεντρικό κύκλο του σήματος αποτυπώνεται το είδος του επισκέψιμου πόρου, δηλαδή αν πρόκειται για:
 - χώρο πολιτιστικής κληρονομιάς (π.χ. αρχαιολογικός χώρος, μνημείο UNESCO, κ.λπ.),
 - για χώρο φυσικής κληρονομιάς (π.χ. παραλία, πάρκο Natura, κ.λπ.),
 - για χώρο φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (π.χ. ένα ιστορικό γεφύρι σε μια οικοδιαδρομή)
2. Στο κάτω μέρος, αποδίδεται στις δύο γλώσσες ο αναγνωριστικός τίτλος του χώρου (ή της διαδρομής).
3. Στο μικρότερο κύκλο αποδίδεται η ενδεικτική διαβάθμιση σύμφωνα με τα ευρήματα της αξιολόγησης βάση του κοινού συστήματος In-Heritage (φύλλα αξιολόγησης), όπως περιεγράφηκε παραπάνω ως διαδικασία. Οι τιμές που μπορεί να λάβει είναι οι εξής:

- Α (μονό άλφα): Που υποδηλώνει τη διασφάλιση βασικής προσβασιμότητας (απουσία αδικαιολόγητων εμποδίων).
- AA (διπλό άλφα): Που υποδηλώνει τη διασφάλιση βασικής προσβασιμότητας (απουσία αδικαιολόγητων εμποδίων) καθώς και την παρουσία εναλλακτικών λύσεων (για τη παράκαμψη/αντιμετώπιση δικαιολογημένων εμποδίων).
- AAA (τριπλό άλφα): Που υποδηλώνει, (α) τη διασφάλιση βασικής προσβασιμότητας (απουσία αδικαιολόγητων εμποδίων), (β) την παρουσία εναλλακτικών λύσεων (για τη παράκαμψη/αντιμετώπιση δικαιολογημένων εμποδίων), καθώς και (γ) την παρουσία υποστηρικτικών λύσεων ή/και τη δυνατότητα εύλογής προσαρμογής (για τη διασφάλιση της άνεσης, της αυτονομίας και της ασφάλειας, ακόμη και σε ατομική βάση).

Οι τρεις αυτές διαβαθμίσεις (A, AA και AAA), μπορούν να φέρουν την ένδειξη «-» όταν εξαιρούνται από τη σχετική διασφάλιση κάποιες βασικές κατηγορίες εμποδιζόμενων επισκεπτών (π.χ. τυφλά άτομα, επισκέπτες με αναπηρικό αμαξίδιο, χρήστες της νοηματικής, κ.λπ.).

Στην ουσία, το **πρώτο επίπεδο (A)** υποδηλώνει ότι ένας σημαντικός αριθμός εμποδιζόμενων επισκεπτών («οι πολλοί») δεν θα αντιμετωπίσει εμπόδια ή φραγμούς που θα αποτρέψουν ή θα επηρεάσουν αρνητικά την εμπειρία της επίσκεψής του, το **μεσαίο επίπεδο (AA)** υποδηλώνει ότι μεγαλύτερο μέρος των εμποδιζόμενων επισκεπτών («οι πιο πολλοί») δεν θα αντιμετωπίσουν εμπόδια ή φραγμούς που θα αποτρέψουν ή θα επηρεάσουν αρνητικά την εμπειρία της επίσκεψής τους, και το **ανώτερο επίπεδο (AAA)** υποδηλώνει σχεδόν οποιοδήποτε εμποδιζόμενος επισκέπτης («όλοι») δεν θα αντιμετωπίσει εμπόδια ή φραγμούς θα αποτρέψουν ή θα επηρεάσουν αρνητικά την εμπειρία της επίσκεψής του.

4. Στο σήμα θα πρέπει να περιλαμβάνεται και ένα QR Code²⁰ το οποίο θα παραπέμπει στην ιστοσελίδα που φιλοξενεί το επικαιροποιημένο «προφίλ προσβασιμότητας» του χώρου. Οι *Κώδικες Γρήγορης Απόκρισης* (QR codes) λειτουργούν ως γραμμικοί κώδικες που μπορούν να σαρωθούν με την κάμερα, π.χ., μιας έξυπνης συσκευής κινητού²¹, για γρήγορη πρόσβαση σε διευθύνσεις ιστού χωρίς να χρειάζεται να

²⁰ Για τη δημιουργία των κωδικών QR σε μορφή εικόνας (ώστε στη συνέχεια να ενσωματώνονται στο σήμα), μπορούν να χρησιμοποιηθούν δωρεάν online υπηρεσίες, όπως το <https://goqr.me/> που επιτρέπουν την μετατροπή μιας διαδικτυακής διεύθυνσης (website address, δηλαδή ένα URL) σε αρχεία εικόνας (SVG, EPS, JPG, PNG, κ.λπ.) προς μετάπτωση (download).

²¹ Οδηγίες: Για **iPhone**: Ανοίξτε την ενσωματωμένη εφαρμογή κάμερας και, στη συνέχεια, γυρίστε την κάμερα στον κωδικό QR (σαν να θέλετε να τον φωτογραφίσετε). Στο επάνω μέρος της οθόνης θα υπάρχει μια ειδοποίηση που θα σας δείχνει την πηγή της σελίδας και εάν την επιλέξετε, θα ανακατευθυνθείτε αυτόματα στη σελίδα. Για **Android**: Ανοίξτε την ενσωματωμένη εφαρμογή

πληκτρολογήσει κανείς ή να θυμάται τη διεύθυνση. Έτσι, για παράδειγμα, σαρώνοντας τον κωδικό QR δίπλα στο Σήμα και εάν η συσκευή του χρήστη έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο (π.χ. είναι συνδεδεμένη σε Wi-Fi ή χρησιμοποιεί δεδομένα Διαδικτύου κινητής τηλεφωνίας), θα ανοίξει αυτόματα μια σελίδα (π.χ., στον ιστότοπο www.portal.in-heritage.eu) με το αναλυτικό προφίλ προσβασιμότητας, τη δήλωση προσβασιμότητας και πρόσθετες πληροφορίες, όπως τοποθεσία στον χάρτη, πρόσθετες φωτογραφίες, λεπτομερείς αξιολογήσεις προσβασιμότητας, συμπληρωμένα φύλλα επιθεώρησης κ.λπ.

5. Στο σήμα θα πρέπει να περιλαμβάνεται και ένα *short URL*²² το οποίο θα παραπέμπει στην ιστοσελίδα που φιλοξενεί το επικαιροποιημένο «προφίλ προσβασιμότητας» του χώρου. Μια *σύντομη διεύθυνση URL* (short URL) λειτουργεί ως υποκατάστατο μιας πλήρους διεύθυνσης Ιστού ώστε ο χρήστης να πληκτρολογεί λίγους μόνο χαρακτήρες και στη συνέχεια να κατευθύνεται στην απαιτούμενη σελίδα.

Τέλος, δύναται (είναι επιθυμητό) στο σήμα να προστίθεται μια *ημερομηνία ισχύς*, έτσι ώστε να γνωρίζουν οι χρήστες πότε έγινε ο τελευταίος έλεγχος/επανελέγχος της αναγραφόμενης διαβάθμισης (δηλαδή πότε πότε ενημερώθηκε τελευταία φορά η «δήλωση προσβασιμότητας» και το σχετικό «προφίλ προσβασιμότητας», τα οποία **σε κάθε περίπτωση** θα πρέπει να αναθεωρούνται σε εξαμηνιαία, ή το αργότερο ετήσια, βάση).

κάμερας (στην οποία πρέπει να έχετε ενεργοποιήσει το Bixby Vision) και μετά εστιάστε στον κωδικό QR (σαν να θέλετε να τον φωτογραφίσετε). Μόλις η κάμερα «δει» τον κωδικό, θα ανοίξει αυτόματα η σχετική σελίδα. Επιπλέον, στο Google Play Store (Android) και στο App Store (iPhone) ενδέχεται να βρείτε πολλές αποκλειστικές εφαρμογές ανάγνωσης QR. **Συμβουλές:** Βεβαιωθείτε ότι ο κωδικός είναι επαρκώς φωτισμένος. Αν χρειάζεται, ανάψτε τον φακό σας. Κατά τη σάρωση, κρατήστε το τηλέφωνο σταθερά και βρείτε τη σωστή απόσταση, ώστε η κάμερα να μπορεί να εστιάσει σωστά στον κωδικό. Βεβαιωθείτε ότι ολόκληρος ο κωδικός εμφανίζεται στην περιοχή ανίχνευσης της κάμερας.

²²²² Για τη δημιουργία των σύντομων διευθύνσεων URL, μπορούν να χρησιμοποιηθούν δωρεάν online υπηρεσίες, όπως το <https://t.ly/> που επιτρέπουν την μετατροπή οποιαδήποτε διαδικτυακής διεύθυνσης (website address, δηλαδή ένα URL) σε σύντομη διεύθυνση.